

Всеукраїнська загально-політична і літературно-художня газета

КРИМСЬКА СВІТЛЯЩА

<http://svitlytsia.crimea.ua>

№ 49 (1778)

П'ятниця, 6 грудня 2013 р.

Видавється з 31 грудня 1992 р.

Ціна договірна

Як повідомляв УНІАН, 30 листопада вночі «Беркут» жорстоко розігнав Євромайдан у Києві. За словами очевидців, близько четвертої години ранку бійці спецпідрозділу «Беркут» штурмували кілька сотень студентів, які проводили мирну акцію на підтримку євроінтеграції України.

На відеозаписах, викладених в Інтернеті, видно, як бійці «Беркута» відтісняють людей від монумента Незалежності, при цьому б'ючи їх палицями. Когось продовжували бити навіть після того, як він впав. На кадрах також видно людей зі скривленими обличчями.

Головний лікар Київської станції швидкої допомоги Анатолій Вершигора на брифінгу повідомив, що медична допомога була надана 35 постраждалим від дій міліції під час нічного розгону акції на майдані Незалежності.

Ті, кому вдалося врятуватися з майдану Незалежності, знайшли притулок у Михайлівському соборі на території монастиря, який тривалий час був оточений бійцями спецпідрозділу. Щоб підтримати учасників Євромайдану, туди стали приходити громадяні. Увечері 30 листопада на Михайлівській площа, за різними даними, вже було від 20 до 40 тисяч громадян.

У неділю, 1 грудня, в Україні відбулася най масовіша в історії країни акція громадянського протесту, в якій тільки в Києві взяли участь понад півмільйона осіб.

Однак провокатори влаштували сутички під Адміністрацією Президента України, в результаті яких постраждали майже 200 учасників акції протесту і, за даними МВС, 140 правоохоронців. При цьому під час останніх акцій протесту від рук правоохоронців постраждали більше як 40 українських та закордонних журналістів.

У понеділок, 2 грудня, акції протесту продовжилися і тривають сьогодні.

(Розвиток теми — на стор. 2-4)

МЕЖА, ЗА ЯКОЮ — ПРІРВА...

МАЙДАН — ОЧИМА КРИМЧАНИНА

Не перебільшуючи, можна сказати, що події останнього дня листопада цього року поділили життя країни на «до» і «після». Потрясіння було настільки потужним, що прокинулись навіть ті, хто зазвичай політикою не цікавиться.

Кривавий ранок суботи з усією очевидністю показав не лише українцям, а й усій світовій спільноті справжнє обличчя української диктатури. Щільна лава спецпризначенців оточила студентів та активістів громадських організацій, які маніфестиували свою віданість ідеї євроінтеграції, та заходилася «виписувати» кийками на їхніх спинах та головах, власне, те, як «наша» влада бачить перспективу своїх взаємин

з народом. Щоправда, зі слів речниці ГУ МВС України в місті Києві Ольги Білік, той захід був зініційований аж ніяк не владою, а лише... комунальниками Києва, яким капосні студенти заважали готовувати центральну площу міста до новорічних свят. Щирість того пояснення не викликає жодних сумнівів, адже всім відомо, що надання санкцій на застосування сил спецпідрозділу «Беркут» за українським законодавством належить саме славним київським сміттярам. Отже, акція «Беркута» не має жодного стосунку до відчайдушних спроб студентів та громадських організацій звернути увагу «гаранта» своїх прав та свобод на те, що його раптова відмова підписати угоду про інтеграцію України в Європу кардинально розходиться

чи не весь Київ. У неділю вранці на Михайлівській площі ще глуко говорили про те, що судовим рішенням, яке нібито було прийняте о п'ятій ранку, заборонялась хода по Хрешчатику та вихід на майдан Незалежності, але люди все підходили й підходили, і скоро вже стало зрозуміло, що жодні судові постанови, жодні заборони не стримають цей потужний потік. Хтось збирався на Михайлівській площі, інші — в парку імені Т. Шевченка. Після полуночі все це грізно шумуюче людське море нестримно потекло на Хрешчатик.

Спецпризначенці, що густо стоали по периметру сталевого паркану, встановленого на майдані, десь зникли. Залізаччя, за яким вони стовбчили, було зметене. Людське море вакко втекло на площу, вихлюпнулось на навколоїшні пагорби. Люди були повсюди. Вони стояли не лише на площі. Дехто видерся на довгу стрілу підйомного крана, який всі ці дні, як вважалося, монтував чудо новорічної інсталяції — залізну ялинку від влади, інші повибралися на дахи там же встановлених бутафорських будиночків, інші вже почіпляли прапори і на самій ялинці.

(Продовження на 3-й стор.)

«ГЕРОЙ» СЕВАСТОПОЛЯ

Події в столиці нашої Батьківщини місті-герої Києві не залишають байдужими жодного громадянина України. Реакція севастопольців теж різна. На цьому фото представники проросійських сил і противники євроінтеграції та європейських стандартів прав людини схвалюють дії «Беркута» під час розгону людей «для встановлення новорічної ялинки».

Ми пам'ятаємо, що в історії були схожі події, коли у 1938 році, прикраиваючись ідеєю захисту прав німців, Гітлер окупував Чехословаччину і проголосив, що ця країна є протекторатом Німеччини. 8 липня 2008 р. війська Російської Федерації, прикриваючись ідеєю «захисту російських громадян», вступили на територію Грузії та розпочали повномасштабні бойові дії із застосуванням важкої бронетехніки, авіації та Чорноморського флоту. Завер-

шилась ця інтервенція порушенням територіальної цілісності Грузії, яка триває і досі.

Але Україна — не Росія і не Грузія...

Під цією провокацією депутата, яка базується на спотвореному описі сучасних подій, розпочато збір підписів в Інтернеті. Немає сумніву, що п'ята колона українського міста Севастополя поставить кілька сотень підписів, бо є підозра, що депутат, якого 24 червня 2009 року СБУ затримало під час отримання хабара у сумі 55 тисяч доларів за сприяння виділенню земельної ділянки і корупційна справа якого тихо закрилась у суді Алушти, був у цілком адекватному і тверезому стані під час написання цієї петиції.

У зв'язку із цим пригадався випадок із відомим російським письменником Олександром Купріним, коли після вдалого улову, відзначенного як годиться, він разом з країщими друзями — місцевими рибалками — відправився прямі з таверни на місцевий телеграф, де відслав знамениту депешу російському імператору: «Балаклава оголосує себе вільною республікою грецьких рибалок. Купрін». Самодержець чи то не отримав телеграму, чи то подумав, що царська це

справа — у листування з Олександром Івановичем вступати, а от тодішній прем'єр негайно надіслав ділову пораду: «Коли п'єш — закусь. Столітін».

Чи не порушує депутат міської ради Сергій Смолянінов няких законів України і чи «почує» його Володимир Путін?

Микола ВЛАДЗІМІРСЬКИЙ

* * *

P.S. Заступник голови парламентської фракції ПР депутат Михайло Чечетов так прокоментував агенції «Новий регіон» заклик провінційного депутата — колеги по партії:

«Якщо хтось із наших, хтось від Вадима Колесніченка щось сказав, то це було на емоціях! Тим більше, не Колесніченко, а його помічник це сказав! У нього, значить, немає мізків! Якщо про це говорять кримські депутати, то це на емоціях, ми розберемося».

4 820157 940020 49

МЕДЖЛІС ЗАВІВ ПРО ЗАГРОЗУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ЦІЛІСНОСТІ Й НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

Президія Меджлісу кримськотатарського народу виступила із заявою «Про політичну ситуацію в Україні», в якій висловлюється занепокоєння у зв'язку із загрозою суверенітету і територіальній цілісності України.

«Сьогодні ситуація в Україні стала набувати характеру, що загрожує територіальній цілісності і незалежності України. Такому розвитку підій сприяють місцеві ради частини регіонів України, у тому числі Верховна Рада Криму, що приймає за вказівкою правлячої партії рішення з вимогою введення надзвичайного стану і придушення силою мирних акцій громадян України», — йдеється у заяви президії Меджлісу.

Президія Меджлісу висловила повну солідарність з вимогами переважної більшості українського суспільства, що виступає за підписання Угоди про асоціацію України з ЄС, вважаючи, що проведення системних політичних, правових та економічних реформ можливе лише на основі європейських стандартів.

Президія Меджлісу засудила будь-які прояви насильства під час громадянського протистояння і закликала усі сторони до виходу з політичної кризи виключно мирним шляхом.

КЕРІВНИЦТВО КРИМСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ НАПОЛЯГАЄ НА ВСТУПІ ДО МИТНОГО СОЮЗУ

Президія Верховної Ради Криму закликала Президента України Віктора Януковича і Кабінет Міністрів України «у стислі терміни розглянути можливість вступу України у Митний союз». Про це інформує прес-служба кримського парламенту.

В ухваленому 2 грудня рішенні президія Верховної Ради АРК заявила, що опозиційні політичні сили «розпалюють громадянський конфлікт у своїх вузькокорисних цілях шляхом викривлення і пересмукування фактів, маніпулюючи свідомістю молоді, спрямовують її хибним шляхом, відрівнаним від реалій сучасного життя нашої держави, а також участь в цьому низки органів місцевого самоврядування». У своєму рішенні президія Верховної Ради Криму закликала органи місцевого самоврядування в Україні «діяти тільки на основі, в межах своїх повноважень і способом, який передбачений Конституцією та законами України, не допускати перевищення своїх повноважень, закликів до страйків та участі в масових акціях, що ведуть до ескалації напруги».

2 грудня прем'єр М. Азаров під час виступу у ВР пообіцяв зробити серйозні висновки з подій у країні, а також провести рішучі кадрові зміни в уряді.

«Я можу одне гарантувати народним депутатам, що я зроблю жорсткі висновки з того, що відбулося... В уряді буде проведено рішучі кадрові зміни», — сказав глава уряду.

«Від початку мітингів багато священиків також беруть у них участь, висловлюють громадянську позицію. Та все ж основним для них є духовна підтримка населення. Священики хочуть спрямувати акції у мирні руслі та не допустити насильницьких дій у обох сторін», — сказав голова інформаційного управління УПЦ КП єпископ Євстратій у коментарі Укрінформу.

Водночас він зазначив, що Київський патріархат неодноразово звертався до представників влади із проханням забезпечити право громадян мирно висловлювати свою позицію, а також до учасників акції — поводитися мирно та не вдаватися до насильства.

У цьому контексті єпископ Євстратій нагадав про оприлюднене минулого суботи звернення Патріарха Київського і всієї Руси-України Філарета. «Як церква ми морально засуджуємо жорстоке застосування сили до мирних громадян, яке сталося у ніч на 30 листопада на столичному майдані Незалежності. Також ми закликаємо всіх — особливо міліцію, але також і учасників громадських акцій — не допустити подальшого примноження насильства», — процитував звернення Патріарха єпископ.

Кримські священики на Майдані (другий праворуч — отець Іван із села Переяльне Сімферопольського району)

4.12.2013

У ЛЬВОВІ ПОПРОЩАЛИСЯ З ЛЕСЕЮ ГОНГАЗДЕ

У понеділок, 2 грудня, у греко-католицькому храмі Преображення Господнього у центрі Львова відспівали матір зниклого у 2000 році журналіста Георгія Гонгадзе — Лесю Теодорівну, яка померла вночі 30 листопада після тяжкої хвороби.

Як повідомляє Радіо «Свобода», в церкві зібралися дуже багато людей, щоб віддати їй останню шану.

У Лесі Гонгадзе було онкологічне захворювання, вона відмовилася від операції, від лікування у шпиталі.

Поховали Лесю Гонгадзе на міському цвинтарі у Брюховичах біля батьківських могил. Це було її рішення ще за життя...

ПО РІЗНІ БЕРЕГИ МАЙДАНУ...

* * *

Оцінку подіям останніх днів у зв'язку з проведенням масових акцій має дати суд після завершення розслідування. На цьому наголосив Президент України Віктор Янукович в інтерв'ю журналістам українських телеканалів.

«Я не маю сьогодні права давати оцінку тому, хто винний, наскільки винний», — сказав Глава держави, повідомивши, що на сьогодні створено кілька слідчих груп.

Коментуючи події в ніч на суботу на майдані Незалежності в Києві, Віктор Янукович зазначив, що правоохоронці утриматися від провокації нових сутичок.

На його переконання, правоохоронці мали знайти такі способи, які б мінімізували наслідки їхніх дій.

* * *

Три Президенти України — Леонід Кравчук (1991-1994), Леонід Кучма (1994-2005) та Віктор Ющенко (2005-2010) висловили солідарність із мирними громадянськими діями сотень тисяч українців. Про це йдеться у спільній заяві трьох Президентів України, оприлюднений 4 грудня.

«Ми висловлюємо солідарність із мирними громадянськими діями сотень тисяч молодих українців. Спричинені несприйняттям різкої зміни європейського курсу, вони є свідченням громадянської зрілості, мужності, демократизму українців та віри у їхню здатність змінити своє життя і життя країни.

Практика вирішення стратегічних питань розвитку України без публічного обговорення і раціонального обґрунтування, розбіжності тлумачень українських урядів щодо європейського курсу є неприпустимим і погоджує суперечливе тлумачення політики», — заявили Президенти України.

«Сейм засудив «невиправдане» застосування сили проти учасників демонстрації за євроінтеграцію у Києві та закликав українську владу утриматися від застосування сили в майданному.

«Сейм Польщі апелює до української влади ставитися з погавою до демократичних засад, норм держави права та сувереності народу, не застосовувати жодних дій, які могли би привести до ще більшого насилия та вирішувати конфлікти шляхом суспільного діалогу і до послідовного реформування держави згідно з європейськими стандартами», — зазначили депутати.

Парламентарі також закликали усі сили в Україні зберігати мирний характер демонстрацій та висловили свою солідарність з учасниками цих акцій.

«Ми хочемо запевнити, що Польща зробить усе, щоб двері до Європи залишилися для України відкритими», — зазначено в документі.

Крім цього, польські депутати звернулися до парламентів інших держав Європейського Союзу із закликом НАТО у Брюсселі у вівторок відредагувати закордонні справи країн НАТО до України.

«Ми бачимо яскраві свідчення того, що є люди, котрі виступають за зближення з Європою. І ми підтримуємо переважну більшість українців, які хочуть такого майбутнього для своєї країни... Ми

* * *

Держсекретар США Джон Керрі заявив, що підтримує «переважну більшість» українців, які виступають за євроінтеграцію, і закликає уряд України прислушатися до своїх громадян. Про це він заявив після зустрічі міністрів закордонних справ країн НАТО у Брюсселі у вівторок, передає Голос Америки.

«Ми бачимо яскраві свідчення того, що є люди, котрі виступають за зближення з Європою. І ми підтримуємо переважну більшість українців, які хочуть такого майбутнього для своєї країни... Ми

* * *

«Візові полегшення, стипендіальні програми для мо-

лоді, культурні та наукові обміни, підтримка неурядових організацій — це мудра інвестиція в наше спільне європейське та українське майбутнє», — йдеться в документі.

* * *

Кадрові зміни в складі Кабінету Міністрів готовуються для подання Президенту України. Як передає кореспондент УНІАН, про це Прем'єр-міністр України Микола Азаров заявив на засіданні уряду.

3 грудня прем'єр М. Азаров під час виступу у ВР пообіцяв зробити серйозні висновки з подій у країні, а також провести рішучі кадрові зміни в уряді.

«Я можу одне гарантити народним депутатам, що я зроблю жорсткі висновки з того, що відбулося... В уряді буде проведено рішучі кадрові зміни», — сказав глава уряду.

* * *

Основна вимога протестуючих — відставка Президента України та чинного уряду. При цьому половина опитаних на Майдані мешкає в м. Києві. Про це свідчать дані опитування, яке проведено Інститутом Горшенина серед учасників мітингу на майдані Незалежності в м. Києві.

Так, у відповідь на запитання: «Чому Ви зараз на Майдані, і проти чого Ви протестуєте?», 55,9% опитаних заявили, що виступають за відставку Президента та уряду, 27,9% — за підписання угоди про Асоціацію з ЄС, 18% — за право на гідне життя в нормальній країні, 11,7% — для захисту своїх дітей (проти сілових дій).

За цим йдуть варіанти відповідей «це мій громадянський обов'язок» (8,1%), «за майданне наших дітей» (4,5%) і «підтримую опозицію» (0,9%). Вагалися з відповідю 0,9% опитаних.

Половина опитаних на Майдані (50,5 %) мешкає в м. Києві. Далі, в міру спадання, слідують Львівська область — 11,7% респондентів, Київська — 9,9%, Черкаська — 5,4%, Івано-Франківська — 4,5% і Хмельницька — 3,6%. Частка представників інших областей серед опитаних склала менше 3%.

Експерти Інституту Горшенина зазначають, що отримані дані показують радикалізацію протесту і, незважаючи на сильну проєвропейську настрою, акценти зміщуються до політичних вимог.

Вуличне опитування «Україна сьогодні» було проведено Інститутом Горшенина 2 грудня 2013 року серед учасників мітингу на майдані Незалежності в м. Києві. Всього методом випадкового відбору було опитано 538 осіб.

КРИМСЬКА СВІТЛІЦЯ

ЗАСНОВНИКИ:

Міністерство культури і туризму України,
Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка,
трудовий колектив підприємства «Об'єднана редакція газети «Кримська світлиця»

За вагомий внесок у справу українського національного відродження, розбудову та зміцнення Української держави редакція газети "Кримська світлиця" народжена медаллю Всеукраїнського товариства "Просвіта"
"БУДІВНИЧИЙ УКРАЇНИ"

**Головний редактор
Віктор КАЧУЛА**

Газета зареєстрована
Міністерством юстиції
України
Реєстраційне свідоцтво
КВ № 12042-913ПР
від 30.11.2006 р.
Індекс: 90269

Редакція не завжди піділляє думки авторів публікацій, відповідальність за достовірність фактів неє автори.
Рукописи не рецензуються і не повертаються. Листування з читачами - на сторінках газети.
Матеріали для друку приймаються в електронному вигляді. Редакція залишає за собою право скорочувати публікації і редактувати мову.

ТЕЛЕФОНИ:
головного редактора -
(067) 650-14-22
(050) 957-84-40

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
95

МЕЖА, ЗА ЯКОЮ – ПРИРВА...

(Закінчення.
Поч. на 1-й стор.)

Нарешті, на даху автомобіля, що спинився посеред Хрестатика перед Майданом, з'явилися опозиційні лідери — Кличко, Тягнибок та Яценюк, закликаючи притягнути винуватців кривавих подій суботи до кримінальної відповідальності, а уряд, який своїми діями чи злочинною бездіяльністю допустив до того, відправити у відставку. Ця ж думка звучала у виступах Дмитра Павличка, Сергія Куніцина, відомої співачки і одного з міністрів громадянської акції на Майдані Руслани

Лижичко та письменниці Ірени Карпі.

Присутній на Майдані екс-прем'єр Польщі Ярослав Качинський відзначив самовідданість студентства у відстоюванні своїх європейських перспектив, майбутнього держави, вкотре підкреслюючи, що не лише Україна потребує Європи, але й сама Європа потребує України. Слід за-значити ту особливу вагу, яку мав виступ блаженний кардинала Любомира Гузара, колишнього очільника УГКЦ, в якому він нагадав про важливість прощення своїх ворогів.

Тим часом, близько тре-

тьої пополудні надійшло повідомлення про те, що КМДА перейшла до рук опозиційних сил. Ще за годину та ж сталося з будинком профспілок. Люди, що стояли на Бессарабській, Європейській та Михайлівській площах, на Хрестатику та прилеглих вулицях, були по-справжньому обурені як кривавою розправою над студентством, так і зрадою Європейського вибору Українського народу, що, власне, й стало причиною, яка спонукала студентів до дій. Було абсолютно очевидно, що нинішню владу цікавили зовсім не економічні вигоди країни, яку вони своїм незугарним, непрофесійним господарюванням вже виштовхали на край економічної прірви, а можливість затриматися на президентських і усіх інших постах і після 2015 року. Адже СНД на сьогодні залишається одним з нечисленних резерватів тоталітаризму, заповідником довічних президентів. Євроінтеграція, зміна влади через перевибори президента та парламенту і негайна відставка уряду Азарова — ось ос-

новні вимоги Майдану.

В очікуванні парламентського вівторка понеділок минув у приготуваннях. Між тим з регіонів прибували все нові й нові мітингари. Сонячний ранок сяяв на небі позитивне голосування головного питання порядку денного — щодо відставки уряду. Саме цого вимагали десятки тисяч мітингувальників, які заповнили всі прилеглі до Верховної Ради вулиці,

саме цього вимагала коаліція опозиційних партій та їхні парламентські фракції. Зрештою, спікер Володимир Рибак був змушений поставити це питання на голосування. Абсолютна більшість проголосувала позитивно, і уряд було викликано до парламенту.

На жаль, далі голосування виявилось нерезультативним. Ані регіонали (навіть ті, що напередодні заявляли про вихід з цієї

партиї), ані комуністи, котрі устами свого очільника заявляли про нестрийняття цього уряду й готовність голосувати за його відставку, своїх голосів не дали. Наші керманичі вкотре проігнорували вимоги народу, тим самим до краю загострюючи ситуацію, доводячи її до критичної межі...

Валентин БУТ
с. Міжводне в Криму —
Київ, Майдан

Найголовніша ялинка країни (Alex Zakletsky)

А УКРАЇНА КОРИТИСЯ – НЕ ХОЧЕ!

Колись, в 60-ті роки минулого століття, я служив командиром взводу розвідки артилерійського полку в Німеччині. Жив у кімнаті ще з двома сусідами. Один — полковий комсомолець, другий — молодий полковий есгебешник. Цей есгебешник знат, що я непогано після університету владю німецькою, він сам її не знат, тому часом залучав мене — ми ловили наших солдатиків, які на ніч «зависали» у молодих німкенько. А коли я після п'ятирічного строку служби назовсім від'їджав у Радянський Союз, оцей сусід-комсомолець — показує мою фотографію з печаткою і каже: «Віта, пробач, я за тобою слідкував

і доповідав нашому сусіду Геннадію, гебешнику, він казав, що так потрібно».

Сидимо за столом утрох — я і двоє сусідів по квартирі. Я в той час вже був майстром спорту, і з правої руки віліпив сусіду-гебешнику в піку. Він каже: «Брат, я не винуватий, мені наказували за всіма слідкувати, навіть за командиром полку. А командир полку — фронтовий офіцер, має б бойових нагород».

Це ж треба!?

А тепер я подумав, що у 80-х роках у Дрезденському гарнізоні робив есгебешник В. Путін? Пив у гаштетах пиво і здавав наших офіцерів з приводу і без? Його в свою

команду, як відомо, взяв Ю. Андрапов, як і В. Жириновського та інших, — здалеко перспективою вивести їх в керівні органи Росії. Один став президентом Росії, другий — заступником спікера Держдуми.

Свого часу В. Путін проник у родину Б. Єльцина і став після нього президентом Росії. Цей шлях, як стати президентом Росії, прослідкувалася журналістка Олена Н., кореспондентка газети «Коммерсантъ», яка була наближена до В. Путіна, а потім видала про його діяльність правдиву книгу і втекла в Америку. Але це вже інша історія.

Коли він взяв у руки владу, все почалось. Навіть Лукашенку таке не снилось. ЗМІ — під себе, це перше. Свої люди в губерніях, хто

не з ним — потрапляє у якісь дивні історії. Генерал з Придністров'я став губернатором — у вертоліті загинув, в Алтайському краї відомий на всю Росію артист — в автомобільній катастрофі, про Ходорковського і мільярдера, який втік в Англію, але дістали й там, і казати не треба. А всі ці катализми за його президентства: вибух на атомному човні, підрив багатоповерхівок, підриви в театрі, метро, на залізниці та інші. А то стисяк солдатів у Чечні — на чий совіст? «Мочити в сортирах» — про це вже забули?

Тепер йому потрібна підкорена Україна. А Україна коритися — не хоче!

Віталій ГОРБАТЮК,
член СЖУ
м. Сімферополь

МАРІУПЛЬ – ЗА ЄС!

У Маріуполі активісти Євромайдану кожен день стоять із саморобними плакатами на перетині проспектів Леніна та Будівельників по кілька годин. Їх небагато, але вони є. Це молодь, представники різних партій, зокрема «Батьківщини», члени «Просвіти». Багато водіїв з автомобілів гудками висловлюють їм підтримку.

Водночас по всій Донеччині серед працівників навчальних закладів ведеться жорстка заборона брати участь в акціях протесту і накладається обов'язок ретельно наглядати за студентами, щоб не бігали ні на які Майдани.

Масові акції підтримки Європейського вибору постійно проходять у Донецьку. Молодь поряд із літніми людьми хоче жити за законами демократії, а не за «поняттями». 1 грудня, у неділю, донецький Євромайдан зібрав понад 500 мітингувальників. Поряд з представниками опозиційних партій під дощем стояли члени «Всеукраїнського об'єднання ветеранів» — однієї з масових українських організацій міста, на чолі з головою Віктором Прокопчиком. Але Донецька обладміністрація іхні вимоги вперто не помічає.

Прогресивне населення України прагне Європи, але керівництво намерто вхопилось за свої прибуткові місця при владі й мирно їх не віддасть.

Ірина МОЛЧАНОВА,
член ВУТ «Просвіта»
м. Маріуполь

ЯК СТАТИ ЄВРОПЕЙЦЯМИ?

Чому так багато смертей і каліцтв на наших дорогах? Це не порівняти з жодною європейською державою. Яку ціну платить звичайна людина за що українську вседозволеність? Платять каліцтвом, смертю своїх рідних, сирітством дітей. Що це з нами сталося? І чи можна хоча б надіягтися, що це буде колись введено в нормальне русло?

Ідучи дорогами європейських країн, хоча бі Польщею чи Румунією, або навіть такою від нас далекою країною, якою є Ізраїль, ви не побачите порушення правил руху. Хоча на їхніх дорогах чи вулицях міст ви не побачите автоінспекторів. Вони, звичайно, є, бо вони виникають, немов з-під землі, на випадок аварії. Але це досить рідке явище. Чому у нас так багато, на кожному кроці, державної автоінспекції, а аварій набагато більше, ніж в названих країнах?

Для цього є декілька причин. Одна з них — це погані дороги. У будь-який момент водій може в'їхати у видовбану в асфальті яму або попасті на хвилястий витиснений з-під дороги асфальт. Друге — це те, що багато водіїв не бояться автоінспекторів, можуть відкупитися від кари грошовим хабарем. Третє — це керування машинами дорослими багаттями або їхніми недорослями, так званими мажорами, що можуть відкупитися або скористатися своїми велиможними зв'язками, щоби уникнути покарання. Тобто для цієї категорії водіїв закони не для виконання. Вони ідуть, «підрізають» інші автомобілі, з великою швидкістю заникають за горизонтом. З наших ЗМІ ми знаємо, що навіть смерть перехожих на вулицях міст обходить їм до-

безкарно, або з дуже маленькою карою. Закон для них «не писаний».

Коли я запитав у своїх ізраїльських друзів, чи можна у них відкупитися від інспекторів, то почув у відповідь, що це би обернулося їм (водіям) або інспекторам нечуваною карою.

Чи станемо ми колись нормальню державою, в якій дороги будуть, як у Польщі, Румунії чи Ізраїлі, а водії будуть дотримуватися правил дорожнього руху без догляду за ними тисяч автіоінспекторів? На це територичне запитання важко відповісти. Бо для цього мають бути однакові правила і обов'язки для всіх водіїв, незважаючи на їхній вік, статті чи службове становище. А сьогодні у нас має більше прав той, у кого більше можливостей.

На запитання, з якого почався цей матеріал, треба відповісти так: ми мусимо знати, що правила мають бути написані для всіх. Десять років тому я був у Бразилії і одного дня побачив, як тодішній президент країни Лулу де Сільва на всіх телеканалах Бразилії впродовж тижня вибачався за те, що він порушив правила дорожнього руху (перевищив швидкість руху з 90 до 120 км/год.), бо в нього були якісь поважні причини. Чи можемо ми собі уявити щось таке в Україні, коли навіть не Президент України, а чиновник рангом нижчий, наприклад, голова обласної адміністрації вибачався би перед своїми громадянами за порушення правил руху?

Так і хочеться вигукнути: «Люди! Я хочу бути європейцем!». А що цьому заважає? Брехня, блюзірство, лицемірство, хабарництво, подвійна мораль. Я цього не хочу!

Роман ЯРЕМІЙЧУК, доктор технічних наук, професор
м. Сімферополь

ЧОРНА П'ЯТНИЦЯ, КРИВАВА СУБОТА: ХТО ВИНЕ?

«Плебеї — люди горді», — цей вислів забутого мною походження час від часу виліпивав у пам'яті і з часів, коли не було ні «плебеїв», ні «патріціїв», випливав і зараз, коли я вже не запитую себе: в чому саме глибинний смисл такого висновку? По собі знаю: гордість — це захисна реакція на ті прининення, яких завдають люди і саме життя. «Щоб не плакати, я сміялась...» Пам'ятаєте?

А за штучним сміхом або маскою спокою — вже ледь не критична маса того, з чим людині змириться найважче: це облудний обман, вперте небажання рахуватися з тим, що Господь усіх нас створив однаковими — за своєю подобою, протест проти маніпуляцій нашими настроями, почуттями, надіями. Бо надія живе і тоді, коли вже згасає життя у фізичному тілі, надія на диво, на якийсь щасливий виняток.

Сьогодні про Помаранчевий майдан 2004 року здебільшого згадують як про щось ганебне, і вже безпосередньо після нового частини його «польових командирів» та активістів, одержавши свої преференції, називала майдан «оранжовою чумою». Але при чому тут чума, і чому — оранжева, а не, як повелося, коричнева? Ганьбила майдан і досить відома людина, яка під виглядом широго українця увірвалася через його браму до кримської влади.

З часу оголошення перебудови й офіційної команди затягнути паски багато наших громадян втратили все або майже все: грошові заощадження, які накопичувалися не одним поколінням, роботу, професію (багато кандидатів наук і сьогодні торгує на базарах різносолями), можна говорити навіть про ціле покоління ненароджених, а громадяни старшого віку, не маючи ні грошей на лікування, ні бажання жити, почали похапцем залишати квартири спадкоємцям, для яких іншого шляху одержати власне житло тепер просто не було.

Втім, зауважте, що люди не мітингували, не страйкували, терпіли і плакали, але сподівалися, що отака «шокова терапія» дасть колись позитивні результати. І, якщо не вони самі, то хоча б діти чи онуки заживуть добре, «як за кордоном».

Та дозволивши вкрасти у себе все, вони не стерпіли, почувши, що українці виборчі голоси, це зачепило їхню людську гідність, бо вже не підпадало під жодну високу мотивацію. А ще у людей відбирали останнє — надію, яку вони пов'язали з кандидатом в Президенти Віктором Ющенком. Чому — я не знаю й досі. Його обіцянки не були пerekонливими і привабливими за інші. Але він був із родини шляхетних сільських вчителів (інші колись на селі не вчителювали), і його руки (й досі це не було офіційно заперечено) нічого не крали. А ще він умів чудово говорити (готова була підписатися під кожним з його слів), але майже нічого з того не виконувалося. Думаю, Президентові просто не вистачало характеру, політичної волі. І хоч майже вся країна скандувала: «Ющенко!», головні важелі державного впливу опинилися чомусь в руках у жінки з косою, яка виступила в ролі президентської подружки і яку, до речі, ніхто нікуди не обирав, тож, у свою чергу, вона також вкрадла волевиявлення більшості українців.

Тому і засумували виборці за «сильною рукою», іх вже не лякали асоціації, пов'язані з радянським минулім, бо людей, тепер дійсно «плебеїв», знову ошукали і принизили.

Наступна перша леді запам'яталася мені хіба що тим, як вона у мікрофон приказувала: «А апельсинчики-то були наколотые!». Та то було на майдані, і ця пані була тоді лише дружиною конкурента Віктора Ющенка. Але в майбутньому, здобувши пев-

ний статус, вона вже нікого не повчала жити, і новий Президент не став нічім підкаблучником. Навіть черевички якогось там 35 розміру, що прогулювалися по Червоній площі, так і не змогли наступити на його волю, як не мріяли про це україноФоби. Тож у нового Президента Віктора Януковича в якихось колах додалося симпатіків, а в якихось — поменшало. Та згодом, не відчуваючи підтримки, вони, здавалося б, вже змирилися з тим, що Україна близьчим часом не стане російською провінцією.

То чому ж знову люди вийшли на майдан — і не під егідою опозиційних політиків, а всіляко відмежовуючись від їхньої символіки? Що знову зачепило їх за живе, зруйнувавши найзаповітніше — надію, і хто має взяти на себе відповідальність за кров,

«євромантиків» зросла більш як удвічі і становила тепер понад 60% опитаних громадян. До Європи прагнули і регіонали, і опозиція, і їхні виборці, а європівці вже почала перетворюватися на одну з рушійних сил суспільства. Її навіть називали щойно відчайденою національною ідеєю. Захопилася нео переважно молодь, яка, використовуючи народну мову, була ще м'ятою і не клятою, бо це не їх, а їхніх дідів і батьків «кинули» у 90-ті роки, що дійшли до нащадків під інтригуючою назвою «лихі», не над ними познущалися все редині 2010-х, коли помаранчева повітряна куля розміром у Землю раптом здулася і люди одержали зовсім не те, чого очікували, а країну ледь не розірвало навпіл. А ті душевний злет, підйом, надію, готовність до са-

що ціною наших жертв і ремінця, якого вже затягнуто настільки, що його можна тепер одягнути лише на горло, тим, хто зараз не бідує, стане ще краще і ще вільніше подорожувати.

Втім, коли 22 листопада влада несподівано для всієї України дала «відбій» євроінтеграції, це шокувало не лише студентів та тих, хто має попереду багато часу на очікування кращого майбуття. Во всі усвідомлювали: цього дня у людей вкрали мрію, вкрали рештки довіри до уряду, а також надію на можливість консолідації усього суспільства. Над молоддю нібито поглузували, поманили її очікуванням дива, золотою рибкою, що виконує бажання, а натомість подали її засмаженою на сковорідці. І ця молодь вже не здатна була чути президентські аргументи щодо необхідності взяття паузи, вона почувала ошуканою, бо як це: ще вчора для здобуття асоційованого членства були всі умови, окрім питання Юлії Тимошенко, а сьогодні така євроінтеграція є крахом для нашої економіки, а механізм вступу — приниженням, яке просто неможливо пережити? І хіба це не європейські країни готові були йти на всі поступки, аби вільною країні саміт відбувся у запланованому режимі? Чому про масове безробіття, тотальнє підвищення комунальних платежів та замороження зарплат і соціальних виплат (тобто про «спочатку буде важко») заговорили саме сьогодні, після кількох зустрічей Прези-

поведінці, як заявяла про непідписання угоди в останній момент, викличе новий Майдан, подібний до того, який приковував свого часу увагу всього світу. На площі українських міст переважно вийшли студенти, з піснями, танцями, єврогаслами, і їх були сотні тисяч.

Переломним моментом стала ніч з 29 на 30 листопада, вірніше, ранок, коли комунальники прибули на майдан Незалежності, аби встановити там штучну ялинку, хоча до Нового року залишилася ще місяць. А на допомогу їм підтягнулися і загони «Беркута», аби очистити Майдан від протестувальників, які, до речі, на цей час переважно спали, і гадки не маючи, що на них очікує. «Беркутівці» били юнаців і дівчат, ряснно поливаючи площу їхньою кров'ю, били вагітних, іноземних громадян та журналістів, плювали за тими, хто втікав і намагався заховатися десь у під'їзді. Один з учасників подій розповів П'ятому каналу про те, як із під'їзду вийшло двоє кіян, не причетних до заворушень, і почали ловити таксі. Але тут їх настигли «беркутівці» і заходилися нещадно дубасити кийками. Інший чоловік, що опинився на лікарняному ліжку з тяжкими травмами, повідомив, як захищав власним тілом молоду вагітну жінку. Над Майданом брязкали щити, чувся тупіт, несліс крики нестремної люті та болю, лунали благання про допомогу, і все це можна було проілюструвати рядками із лермонтовського «Бородіна»: «Враг, русский колет, рубит, режет, бой барабанный, крики, скрежет...». Але в цій битві вирішувалася не доля Москви і не доля Києва, і навіть не доля євроінтеграції — просто мирне населення України «виховували» в дусі російських «бойовиків», що розігруються у північно-східного сусіда наживо під час розгрому мирних акцій. Здавалося, що ми вже не лише вступили в Митний союз, але і у якесь «антинАТО», у всякому разі, команди надходили зі спільногоТ

Невже це та сама українська міліція, яка берегла і таки зберегла мир і безкровну ситуацію на Помаранчевому майдані, хоча ціна питання там була незрівнінно вищою, ніж так звана пауза в євроінтеграційному процесі, від якого влада не відмовляється сьогодні?

Але саме ця кривава ніч дала підстави народу, якого в Києві на вулицях нараховувалося вже близько мільйона, перейти до політичних гасел, заговорити про безстроковий страйк, відставку уряду та імпічмент Президенту. З Партиї регіонів навіть побігли перші «пацики». Хоча важко повірити, що саме влада вищого ешелону, свідомо віддаючи наказ про криваву розправу над студентами, дозволила собі опинитися в ролі відкритих ворогів свого народу, а опозиції, від якої ще день тому рішуче відмежувалися протестуючі, таки одержати карт-бланш і за збігом обставин стати реальними претендентами на найвищі посади.

Втім, якщо так воно і буде, ще не відомо, куди поведе нас завтра спонтанно сформована революційна влада — в Євросоюз чи у прірву. Отже, не варто грatisя з почуттями людей, бо одного разу вони можуть спалахнути, а пожежа — явище не контролюване. І не треба забувати популлярне сьогодні гасло: «Україна — не Росія». Недарма ж нам, бідним, з найдорожчою в Європі електроенергією, відверто заздрять прогресивні росіяни. Тож і боюся за своїх співвітчизників, і пишаюся ними, і буквально відчуваю на собі їхні рани, але, даруйте, не бачу сьогодні лідер, гідного нашого народу і того непростого шляху, що випав на нашу спільну долю...

Тамара СОЛОВЕЙ

що рясно пролилася в ніч з 29-го на 30-те листопада на майдані Незалежності?

Починаючи з кінця весни, всі засоби масової інформації заполонили євроінтеграційна агітація. На відміну від зимово-весняної кампанії, коли щовечора можна було спостерігати масові протести у Греції і щось подібне наслівався на Іспанію, Євросоюз набув обрисів справжнього земного раю. Залишалося лише одне — ім сподобатися, а для цього виконати «домашнє завдання» (так званий список Фюле), за що взялася Україна з неабияким натхненням. Нарешті наріжним каменем цього списку практично лишилося тільки звільнення Юлії Тимошенко. І про це говорилося до непристойного багато, не тільки життями, а місяцями, так, нібито жодних проблем Україна більше не має, а погрози словом і ділом із Російської Федерації викликали лише бажання показати сварливій сусідці комбінацію із п'ятьма пальцями за формулою чотири плюс один.

Всі шляхи і стежини тепер вели до Європи, і європейське майданне здавалося безальтернативним. Відобразилося це і на статистиці. За сім місяців кількість

мопожертви в ім'я майбутнього потім назвали огидними словами, хоча від «помаранчової чуми» декому й досі не вдалося повністю одужати, та й не хочеться, бо це була найкраща хвороба у їхньому житті.

Такі люди здебільшого не «появлялися» на євроінтеграційні за кліки уряду, бо за останні роки звикли до думки, що уряд дбає лише про себе, а не про народ. А безвізовий режим і так маємо, скажімо, в Сімферополі без будь-яких візових перешкод можемо відвідати Центральний ринок і навіть залізничний вокзал, а такі далекі південні міста-держави, як Європаторія чи Феодосія (на кшталт древньогрецьких полісів), навряд чи нам тепер стануть у нагоді, бо нашим курортам вже давно є власний диван. Тому, коли в одній із передач «Шустер Live» «бютівець» Сергій Соболев заявив, що за умови здобуття асоційованого членства у ЄС «спочатку буде важко, але...», переважна більшість представників старшого покоління підсумувала: «Буде важко — це, як завжди, одним, тобто нам з вами, а ось «але» поширюватиметься на тих, хто усі ці 20 років і так добре жирав». Тож мусимо тішитися,

дента України з його російським колегою, а про «але» вже не згадується взагалі! І коли ж закінчиться ця інтеграційна пауза, скільки вона триватиме десятиліть?

Особисто я вірю і не вірю в аргументацію Президента. Вірю, тому що вона логічна і переконлива. А не вірю, тому що увага досі на цих моментах не акцентувалася і турбота про народ вихлюпнулася якось зненацькою, хоча про нові загрози, які б переважили чашу терезів, ми так і не почули. Це ж для набуття асоційованого членства було проведено пенсійну, податкову, судову реформи, а тепер доопрацьовується і трудовий кодекс, і чомусь ніхто не оплакує ті нововведення, які боляче вдалили і вдаряли по сотнях тисяч українців! А якщо владу дійсно цікавила об'єктивна народна думка, то чи варто було усіма силами перешкоджати проведенню референдуму, на якому наполягали комуністи? Але все свідчило про те, що вирішальний етап зближення з Європою до останніх днів перевівав у колі першочергових інтересів нашої влади, і цим не можна було ризикувати.

І вона навряд чи очікувала, що такий собі «незначний нюанс» у

СЬОГОДНІ — ДЕНЬ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

ПРОФЕСІЯ — РАКЕТНИКИ

Євпаторійський зенітний ракетний полк Повітряних Сил Збройних Сил України, яким командує полковник Андрій Матвієнко, вже протягом багатьох років займає лідеруючу позицію у бойовій підготовці. За високі показники в 2007, 2010 та 2012 роках військова частина була визнана кращим зенітним ракетним полком Повітряних Сил Збройних Сил України.

За роки Незалежності особовий склад та техніка військової частини неодноразово залучалися до проведення стрільб на Державному полігоні «Чауда» під час проведення навчань: «Чисте небо — 2006», «Артерія — 2007», «Взаємодія — 2010». У 2011 році ЗРП брав участь в навчаннях «Адекватне реагування — 2011» як базовий полк.

Торік полк брав участь у дослідницьких експериментальних командно-штабних навчаннях з органами військового управління та військами «Перспектива — 2012», за результатами яких отримав оцінку «відмінно».

За два останні десятиріччя полк підготував цілу пледу першокласних фахівців для Повітряних Сил ЗС України. Інтенсивне бойове навчання триває і сьогодні.

Як відомо, нещодавно у військах було запроваджено нову систему підготовки за дворічним циклом з відповідними періодами навчання: базовим, інтенсивним та підтримуючим.

— На початку весни ми приступили до інтенсивної фази підготовки першого дивізіону, яким командує підполковник Руслан Коханський. У червні перший дивізіон полку залучався до проведення тактичних навчань, які проходили під керівництвом командира полку. За результатами навчань дивізіон був визначений як спроможний виконувати бойове завдання, — розповів підполковник Сергій Машук.

У жовтні поточного року особовий склад першого дивізіону полку провів тренування на базі Навчально-тренувального центру Повітряних Сил, де отримав оцінку «добре» і за рівнем підготовки був визнаний кращим серед інших частин.

На думку командира другого дивізіону

візіону підполковника Сергія Когутенка, інтенсивний період навчання вимагає від особового складу чималих моральних і фізичних зусиль. Щоб показати свою бойову спроможність, дивізіон залишив місце постійної дислокації і вийшов на полігон для проведення тактичних навчань. Військовослужбовцями була відпрацьована ціла низка важливих питань: здійснення маршруту та зняття позиційного району з ходу, розгортання та інженерна обладнання позицій, організація бойового чергування, перевірка спроможності ведення бойової роботи. З поставленим завданням підрозділ впорався. За оцінкою командира полку і фахівців Генерального штабу ЗС України, другий дивізіон був визнаний спроможним до виконання бойових завдань.

Підполковник Сергій Когутенок діями своїх підлеглих задоволений.

— Я вважаю, що завдяки проведенню такої інтенсивної підготовки бойовий потенціал дивізіону значно зміцнився. А труднощі, які виникли на даному етапі, пов’язані з переходом на комплектацію військової частини військовослужбовцями за контрактом. Мало фахівців за обліково-військовими спеціальностями, які приходять до нас на відповідну посаду. Наша техніка

досить складна в експлуатації, тому потрібно більше людей з технічним рівнем підготовки. Є проблеми і з комплектуванням підрозділу сержантським складом.

Під час проведення тактичних навчань особовий склад батареї, якою командує майор Петро Костюк, також показав свої найкращі якості. За оцінкою офіцерів Генерального штабу, які спостерігали за ходом навчань, усі заходи щодо забезпечення зенітного ракетного дивізіону ракетами було проведено на високому професійному рівні — без порушень заходів безпеки і жодного випадку

травмування особового складу.

За словами командира технічної батареї майора Петра Костюка, під час навчань його підлеглі відправлювали цілу низку завдань, які раніше не були їм властиві, а саме — підготовку ракет на контрольно-вимірювальну апаратуру та доставку їх на різні позиції дивізіону.

— Раніше ми доставляли ракети лише на одну позицію. Цього року під час проведення навчань завдання для технічної батареї дещо ускладнили. Вони відбили напад розвідувально-диверсійної групи умовного супротивника, — розповів Петро Костюк.

На станиці 3-5 кілометрів одна від одної. Неважаючи на це, особовий склад підрозділу впорався з завданням у визначений час. Крім того, під час здійснення маршруту військовослужбовці відбили напад розвідувально-диверсійної групи умовного супротивника, — розповів Петро Костюк.

Командир полку Андрій Матвієнко вітвінний, що колектив частини наступного року підтримає завойований авторитет серед частин Повітряних Сил та відмінно виконає бойове завдання на полігоні «Чауда».

Сергій ОСИПОВ

м. Євпаторія

МАЙОР З ЧОРНИМ ПОЯСОМ, АБО НАВІЩО КОМАНДИРУ КАРАТЕ?

тому. У кожному місті чи селищі з’являлися секції карате, кікбоксингу, боксу, тренажерні зали і т. ін. Євген разом з друзями прийшов до створеної у Мирному секції кьюксінкай-карата. Спочатку була велика група, майже 70 осіб, згодом зменшилася фактично у 10 разів. Мало хто був готовий витримувати значні як фізичні, так і психологічні навантаження. Саме тоді підліток зрозумів, що тренувати мозок і тіло необхідно для розвитку твердого і непохитного духу. Східне боєве мистецтво захоплювало свою філософією, ставленням до життя та супротивника. До речі, кьюксінкай з японської перекладається як «супільство вищої істини».

Діти військових готові до самостійного життя з раннього віку. Коли Євген із старшим братом Михайлом залишалися вдома самі, то готували собі істри, прибрали, вчили уроки, ходили до школи тощо. Вони не були якими-ось особливими дітьми — так жив гарнізон, як і багато інших військових частин. Всі вважали себе частиною великого військового організму і це справді так і було. Навіть у пionерів Євгена приймали на військовому кораблі!

Рівняючись на батьків та брата, він мріяв якомога швидше одягти військову форму, тож після 9 класу вступив на перший курс Київського військового ліцею. Це був перший крок до офіцерських зірок. Найлюбленіша книжка нашого героя — «Два капітани» Веніаміна Каверіна. Девіз роману — «Боротися й шукати, знайти і не здаватися» — став своєрідним життєвим кредо.

Навчання було цікаво, чоловічий колектив, постійні фізичні навантаження, серйозні вимоги викладачів і офіцерів-вихователів — хлопець відразу потрапив у доросле життя, де кожен повинен відповісти за свою

вчинки. Євген Чучин з теплотою згадує офіцера-вихователя майора Юрія Плотнікова та командира роти підполковника Ігоря Стасенка. Він упевнений, що велику роль у остаточному виборі професії військового відіграли саме вони. Офіцери були розсудливими, справедливими, завжди готові були прийти на допомогу. Вони не вимагали в ліцеїстів того, чого самі не могли зробити, а керувалися принципом: «Роби, як я, а не як я сказав».

Закінчення ліцею лише з однією четверкою відкрило шлях до Київського військового інституту управління та зв’язку. Тут у Євгена з’явилася можливість продовжити займатися карате з курсантами, які теж мали певний досвід у цьому виді спорту. Тож девіз улюбленої книги знову спрацював, карате знов повернулось у життя юнака. А на старших курсах навчання з’явилось ще одне захоплення: курсант під час самостійної підготовки бігав на Труханів остров і купався у Дніпрі, і робив це не тільки навесні чи влітку, але навіть взимку.

Закінчивши навчання на відмінно, обрав собі місцем служби рідний Крим. Знову професійно зайнявся спортом. Карате стало невід’ємною частиною життя, так само, як повітря, їжа. Згодом стежка військового залила Євгена фактично додому, у селище міського типу Новоозерне. Тут все було рідне, навіть літаки та вертольоти, на яких батько колись катав сина, нагадували про дитинство. Саме в Новоозерному молодий офіцер зустрів свою майбутню дружину Наталку, котра там проходила службу за контрактом. Через кілька років Євген Чучин отримав військове звання «майор» і очолив інформаційно-телекомунікаційний вузол. За всю службу він жодного разу не пожалкував,

Командир 79 інформаційно-телекомунікаційного вузла Військово-Морських Сил Збройних Сил України майор Євген Чучин пройшов атестацію на 1-й дан по кьюксінкай-карата і отримав з Японії підтвердження з сертифікатом та чорний пояс зі своїм ім’ям.

Євген народився неподалік від Петропавловська-Камчатського, що на Далекому Сході. Батько, Валерій Чучин, був штурманином противникового літака-амфібії, а мати працювала у конструкторському бюро на військовому заводі.

Щоправда, Камчатка Євгена не пам’ятає. Наступного року після його народження батька перевели для подальшої служби до селища Мирне під Євпаторією. Там Женя закінчив школу. З дитинства юнак мріяв про військові однострої, був відмінником навчання, тягнувся до точних наук: математики, фізики, хімії. Але життя вносило свої корективи у становлення хлопця. У бурінні 90-ті багато юнаків прагнуло займатись спор-

що обрав шлях військового. Для своїх підлеглих командир є прикладом, бо не вимагає того, що не може зробити сам. Звичайно, додало авторитету отримання командиром з Японії підтвердження з сертифікатом та іменного чорного пояса по кьюксінкай-карата.

Як каже Євген, каратист вчиться бачити, що невід’ємна внутрішня природа всіх речей — хороша. Треба вчитися любити всіх, як рівних, бачити в серці кожного, знаходити причини, щоб нікого не боятися. Філософія карата дуже допомагає у повсякденному житті, у спілкуванні з підлеглими та врегулюванні ситуацій, у яких командиру доводиться виступати у ролі третєйського судді...

До слова, за визначенням майстра Гічіна Фунакоши — «Кінцева мета мистецтва карате — це не перемога або поразка, а досконалість характеру».

Олексій МАЗЕПА

м. Сімферополь

ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСВІДЧЕНИХ, НЕБАЙДУЖИХ, АКТИВНИХ

Спочатку абревіатуру ВОВ я механічно розшифровував так, як звик це робити ще в студентські роки: «Великая Отечественная война». І навіть коли пізніше зрозумів, що йдеться про Всеукраїнське об'єднання ветеранів (скорочено також ВОВ), то серце не починало прискорено битися. Ветерани, вони і є ветерани — їхнє місце у президіях... Звісно, людина з орденськими планками на грудях завжди додає заходу урочистості. А що нам до них? Нам же Україну розбудовувати, а не в президіях сидіти! От і вийшло, що трохи «затаскані» назва негативно вплинула на сприйняття. Однак, побувавши на розширеній її лідером Володимиром Гуменюком і проникся глибокою повагою до організації. В чому ж її суть, якщо коротко? А в тому, що люди з великим життєвим досвідом неабияк підpirають державну конструкцію. Майже мільйон ветеранів об'єднує ВОВ. А те, що це переважно пенсіонери, то тут і позитив, і негатив є. Позитив, бо життєва мудрість ще нікому не зашкодила; а негатив у тому, що у літніх людей і здоров'я гірше, та й ресурсу часу обмаль. Тому кожен ветеран хоч-не-хоч, а вимушено готове собі заміну. Або намагається це робити. Ось у такому режимі і в такій парадигмі існує ВОВ. Перед офіційним засіданням Ради кримчанин Анатолій Іванов близче познайомив мене з Володимиром Гуменюком і Василем Сав'юком. Останній дуже ефективно керує Івано-Франківською організацією, яка робить багато добрих справ. Виступи прикарпатців були першими, і видно було, що люди активно працюють. Траплялися і сенсаційні повідомлення. Скажімо, було згадано про колишню ракетну базу під Делятином. Її будували в'язні. В 1954 році (вже після смерті Сталіна!) там було розстріляно 18 600 в'язнів. Зрозуміло чому — щоб не було свідків, база ж секретна! Про це, до речі, колишній кадебіст написав. Але коли наші дослідники посилали записи в СБУ, то там просили звертатися в архіви Москви, Санкт-Петербурга тощо. У нас уже нічого нема — все встигли вивезти... Ось так, досить сумно. І все ж коли слухаєш ветеранів, доходиш висновку: «Є ще порох у порохівницях!».

УКРАЇНСЬКІ РАБИ ПРАЦЮЮТЬ НА РОСІЙСЬКИХ ПРИКОРДОННИКІВ

«Наша Херсонська область омивається трьома морями: Чорним, Азовським і Каховським...» — так оригінально, з почуттям власної гідності почав свій виступ Роман Лушпинський, керівник Херсонського обласного відділення ВОВ. Ого, — подумав я, — у цього чолов'яги з таврійським патріотизмом усе в порядку! Далі слухав уважно. Як і багато інших виступаючих, Роман Олександрович зазначив, що, дбаючи про національні меншини (а на Херсонщині проживає багато росіян, є молдавани, кримські тата-

ЧОМУ КОЗАЦЬКА ТЕМА НІКОЛИ НЕ ЗАСТАРІЄ

збогу. Іде хто ж їх тає? Тож треба робити належні висновки нам усім, поки ми не опинилися в братніх обіймах наших східних «стратегічних партнерів». Херсонська організація ВОВ намагається виховувати таврійців у патріотичному дусі. Активно взаємодіючи між собою, працюють Комітет опору диктатури (КОД), КУН, Ліга українських жінок, Рух,

Олександр Середюк

не копають. Ну, була Велика Вітчизняна, ну, революція 1917 року ще була, а все інше не має значення. Що їм Холодний Яр, Базар, Крути чи історія українського козацтва? А ось патріотичним ветеранам з ВОВ до всього є діло. Скажімо, на сторінці 229 «Заповіту батьків» мою увагу привернула стаття «Семинар з шаблевого бою на Волині». Здавалося б, яке відношення має шаблевий

я думав про те, що саме такими — активними, модерними і «всюдисущими» повинні бути наші козаки. Домовилися з паном Володимиром, що я колись приїду до них у Рівне, щоб всебічно висвітлити досвід роботи козацтва.

ПРО ЗЕМЛЮ І ТЕРИТОРІАЛЬНІ ГРОМАДИ

Юрій Драган з «Комітету захисту землі» говорив про те, що у нас 40 мільйонів гектарів родючих земель. Але ці землі розбазарюються. Навіть є думки, що в одні руки можна передавати до 2 тисяч гектарів чорноземів. Це може бути початком нового колоніалізму. В Канаді дозволяється максимум 130 гектарів. У Умані хасиди викупили до 400 будинків з ділянками землі. Так можна залишитися жебраками у своїй власній державі. В законодавстві варто передбачити недопустимість наявності оренд сільгоспземель іноземцями. У майбутньому емігранти з Китаю можуть це використати. Неодноразово переривалася оплесками доповідь львів'янина Ігоря Гурняка:

— За свої права треба воювати не окремими професійними середовищами, а громадою. Власником землі є територіальна громада. Конституція забороняє роздавати землю. Після того, як люди зрозуміли важливу роль громади, в Україні з'явилося вже 38 сіл і селищ, які все вирішують зборами громади. Нема жодної громади з однаковими статутами. Скрізь проявляється творчість народних мас. Трапляється, що громада працює самостійно і може нівелювати рішення сільської ради. Тридцять дев'ята громада буде створена в Іванкові Київської області, а сорокова — в прикарпатському Тлумачі. В Іванкові люди зібрали сім тисяч підписів про заборону спалення радіоактивних відходів, у Гуляйполі (Запорізька область) на землях громади не дали зробити кар'єр. Гарні слова я почув від галичанки з села Мушані Львівської області. Вона сказала: «Територіальна громада є національною

ПІСНЯ НЕ ПОВИННА ЗАГИНУТИ, ІДЕЄЮ УКРАЇНІ!»

ЦЕ НАШ ОБЕРІГ
Певним сюрпризом для мене була присутність на Раді давнього мого приятеля Миколи Білоуса з Київщини. Ми познайомилися з ним майже чверть (Продовження на 7-й стор.)

століття тому, і вже тоді, в умовах СРСР, думали про те, як рятувати рідну мову та культуру. Подумалося: раз Микола долучився до ВОВ, значить, у цій організації непогане майбутнє!

Що мені особливо сподобалося, так це те, що присутніх ветеранів ВОВ не треба було агітувати за такі речі, як українська культура, українська пісня. І знову я подумав, наскільки активісти ВОВ відрізняються від орденоносно-президіумних, лояльних до всього і вся, радянських ветеранів, які ніколи такими високими матеріями, як народна пісня, не переймалися. В Івано-Франківську ж зібралася еліта нації. Тому прозвучало багато мудрих думок. І ми дізналися про багато добрих справ. Скажімо, Тетяна Галушко з Хмельницького, незважаючи на вік, активно розбудовує обласні структури ВОВ, створює координаційні ради. Звернулася до «Свободи», РУХу, «Батьківщини» та інших організацій, щоб вони організовували батьків своїх симпатиків і скерували їх у ВОВ. І це дало результат! Тетяна Володимирівна сказала, що з дитинства придивлялася до роботи єврейської громади і вічна позитивний досвід. Вважає, що й ветерани повинні скерувати своїх людей у владні структури. Говорила пані Галушко про твердий намір створити Театр пісні в обласному центрі. Ця ідея дуже сподобалася Миколі Білоусу з Київщини. Вони обмінялися координатами, і я бачу, що будуть співпрацювати. Під час перерви Микола розповідав мені про роботу доброго відомого кримчанина професора Анатолія Свідзинського «Синергетична концепція культури». Особливо про його тезу: «Тільки творчість зупинить зло!». А ще давній приятель багато говорив про виховання молоді і про роль української пісні. Ну, якщо ми одночасно говоримо про землю і пісню, значить, діло буде. Журналістська інтуїція підтверджує правильність такого підходу.

КРИМСЬКЕ ВІДДІЛЕННЯ ВОВ ПРАЦЮЄ АКТИВНО

Представнику Криму Анатолію Іванову слово дали наприкінці. Анатолій Йосипович з тривогою говорив про «зачистку» українського інформаційного простору на території АРК. Бо як ще можна назвати захоплення приміщення «Україна — Світ» та багато інших недріжніх акцій? Проросійські сили постійно перешкоджають роботі українських структур. І все ж активність частини свідомих українців у справі об'єднання та координації

Анатолій Іванов

діяльності громадських організацій патріотичного спрямування автономії викликає захоплення.

На сторінці 183 згаданого вище числа «Заповіт батьків» у рубриці «Публіцистика та художня творчість» побачив замітку «Нащадки чують і шанують заповіт батьків», у якій чітка «Кримської світлиці», учениця Азовського НВК Джанкойського району Тетяна Остапчук на сторінках «Джерельця» дякує Кримському відділенню ВОВ за підтримку і участь у вихованні підростаючого покоління: «Це дуже добре, що є такі люди, яким небайдуже, чи знатимуть історію своєї держави нащадки. Портрети українських гетьманів, які були подаровані від імені ветеранів нашої школи, сприяли вихованню справжніх патріотів, сильних і мужніх людей, здатних у разі потреби стати на захист своєї держави...». Далі цитується вірш Тетяни Остапчук «Найкраща мова». Звичайно ж, мається на увазі рідна українська:

Але вона, як Фенікс-птах,
Вже поселилась у серцях,
Її не вирвати з грудей
У сотень, тисяч тих людей,
Які живуть в Криму
всі дружно,
Тому й не буде їм сутужно,
Як українська зазувчити
В Криму повсюдно

кожну мить!

І вірш надихаючий, і «Кримська світлиця» таким чином популаризується на всеукраїнському рівні.

У НАС НЕ ВІДБЕРУТЬ МАЙБУТНЬОГО!

Володимир Гуменюк час від часу робив реplіки:

«Займайтесь обласними структурами! Не пишіть скарг президенту — він їх не читатиме. Якщо говоримо про мову, то побільше працюйте у своїх областях. Кохен повинен бути на своїй барикаді...» Думаю, більшість ветеранів сприймали ці настанови пана Володимира як керівництво до дій. Потім Воло-

димир Олександрович говорив про те, що «на підході» Закон про землю, який може принести українцям багато прикріх несподіванок. Характерно, що «головний мотор» ВОВ також говорив про явні перевики в національній політиці. Останнім часом перевага надається національним меншинам, у той час, як титульна нація залишається упосліджену.

Чи є справедливо, що саме українці найбідніші? Але ж власністю саме українського народу є шельфи, корисні копалини та інші природні ресурси. Згідно з резолюцією ООН, передпис населення в Україні мав би бути в 2011 році. Але він постійно відтерміновується, бо певні політичні кола бояться, що перепис покаже зростання відсотку українців в Україні. Це тільки посилило б бажання українців бути господарями у власній державі. А так у нас дуже багато проблем. Скажімо, українські Збройні Сили відстають на цілі покоління від передових держав світу. А в нашій історії вже було подібне... І розплачуватися тоді доводилося дорого — людськими життями. Стосовно реплікі, що ветерани й так працюють з повною віддачею, не шкодуючи себе, що часом, захищаючи державну мову, потрапляють у лікарню зі зламами ребрами, пан Гуменюк сказав:

«А ви знаєте, що наших правнуків, молодих «свободівців», на Сході навіть убивають? То хай краще нас калічать, ніж убивають наше майбутнє!». Думаю, ця інформація допоможе уявити, якого накалу сягали пристрасті на розширеній Раді ВОВ. Ні, це не була тусовка пенсіонерів; судачі з гостроти виступів, тут зібралися однодумці й побратими Степана Бандери та Романа Шухевича. Хіба що борці й герої були трохи «розваблені» господарниками, юристами, економістами та педагогами. Володимир Олександрович не забув згадати і про друкований орган ВОВ часопис «Заповіт батьків», який користується великим попитом. Чому? Іо письмо правду про життя. Тому варто надсилати до нього матеріали за різними напрямками. І подбати про те, щоб часопис був у бібліотеках, щоб люди його читали. Оскільки про кримські проблеми у ньому не забувають, то й кримчани могли б приєднатися до популяризації часопису. А заодно підсилити місцеві осередки ВОВ.

Сергій ЛАЩЕНКО
Івано-Франківськ — Львів

Кримська делегація (зліва направо): Петро Смолянов, Анатолій Іванов, Олексій Демчук

БЕЗ ТЕРМІНУ ЗАБУТЯ

У місті Соснівці Львівської області пройшов мітинг-реквієм, присвячений 80-й річниці геноциду-голодомору, який косою смерті стяв під корінь життя мільйонів українців. Молитвою вшанували пам'ять безневинних душ, свічечками скорботи освітили передвечірні сутінки, жалобними стрічками прибрали квіти і поклали їх до пам'ятного Хреста, що височіє при в'їзді у місто, як сумне нагадування про велику трагедію нашого народу.

Отці соснівських храмів — о. Микола, о. Зеновій та о. Іван, очоливши ходу, привели до Хреста кілька сотень прихожан, які розділили смуток помінальної події. Духовні наставники дуже мудро і виважено говорили про минуле і сьогодення, про абсурдність Голодомору в тогочасному світі, про його штучне походження, спровоковане і спрямоване антинародною владою проти своїх людей...

Зворушливо, до сліз і щему в серці ділиться болючими спогадами про важкі роки репресій і голодомору очевидець, учасник цих подій — соснівчанин Олександр Юних (на фото). «Постійний голод і видовище з трупів, яких нема кому поховати, важка катаржна робота для тих, хто вижив, — це страшне випробування, яке не можна забути! А хліб треба шанувати, бо він — святий!» — звертається до присутніх Олександр Іванович.

Силами учнів школи № 14, колектив якої очолює Наталя Щербань, був проведений невеликий, але змістовний поетично-пісенний виступ, в якому самі діти з болем

говорили про своїх ровесників, котрі стали заручниками голодної смерті у сумні роки голодоморів.

Міський голова міста Соснівки Євгенія Дуброва наголосила на нашій потребі пам'ятати про великий голодний час, щоб ніколи він не повторився знову! Без терміну забуття — під грифом «Пам'ятати вічно!» — маємо переказувати дітям і внукам сторінки правдивої історії. Щоб нікому не корілто дорікнути нам в безпам'ятстві і легковажності. Щоб і зараз існуюча влада не використовувала проти свого народу жодні репресивні методи!

Віра ОЛЕШ

ДО ЧЕТВЕРТОГО ПОКОЛІННЯ...

Голодомор не можна замовчувати, бо це тримає суспільство в депресивному стані. Щоб Україна стала успішною державою, треба це тему вивчити до кінця. На цьому наголосив директор Інституту суспільних досліджень, кандидат історичних наук Володимир Панченко на прес-конференції в Укрінформі.

«Забуття неможливе. Тему «Голодомор і суспільство» ми маємо проговорювати з цифрами і фактами до того моменту, поки це не стане безболісним. Тобто не можна сказати: давайте забудемо, бо це означатиме утримання суспільства в депресії, а депресивне суспільство не може бути успішним. Треба мати максимум інформації, від цього насправді не відбувається збільшення агресії, а навпаки — агресія буде зменшуватися», — підкреслив В. Панченко.

Він зазначив: суспільна депресія приходить до того, що людина, а відтак і нація, не може бути конкурентоспроможною. У соціально-економічному сенсі це є патерналізм. Це перешкоджає українцям бути заповітливими, замість того, щоб починати свій бізнес, людині краще іти до когось працювати. Це надзвичайно скідливе відчуття. І це в той час, коли всі країни борються за те, аби відсоток підприємців був високий — тобто 70% населення повинно хотіти мати свій бізнес.

«Голодомор і призвів до стану, який ми спостерігаємо сьогодні, — до неуспішності кожної нашої людини і нації загалом, на відміну від поля-

В. Панченко

ків, чехів, словаків, які не переживали цього надзвичайного фізичного і морального виснаження. Попри те, що у них був комуністичний режим, вони мали в собі залишки нормальності свідомості, в той час, як наш народ втратив цю нормальну свідомість і залишився писіхічно хворим і таким хворим є на сьогодні», — сказав директор Інституту суспільних досліджень і додав, що жертви Голодомору передали свої психологічні якості вже до третього покоління. В четвертому поколінні це починає зникати, і цей процес можна пришвидшити. «Процес лікування передбачає заглиблення в цю проблему. Якщо людина і суспільство закриється від цієї проблеми, замість того, щоб відкритися, пройти через це і зрозуміти, — це не означає виліковування», — акцентував В. Панченко.

Науковий співробітник Інституту суспільних досліджень Ірина Рева навела цифри з дослідження, в якому порівнюються психологічні властивості людей, які пережили Голодомор, і тих, які його не переживали. «Відчущення від України та її нації

нальних інтересів є у 63% українців, які постраждали від голоду, цей показник наявний лише у 7% людей того ж віку на територіях, де Голодомору не було. Майже такі ж цифри стосовно українофобських настанов: у 63% українофобських настанов присутні в контрольній групі, яка пережила Голодомор, і 3% — в групі людей, які його не переживали», — поінформувала вона.

І. Рева додала, що типовою рисою постгеноцидного суспільства є зниження самооцінки, невпевненість у собі. Це для українців є властиво і серйозно проблемою, як і уникаючий спосіб реакції на конфліктну ситуацію — коли людина не захищає свої інтереси, самоусувається і чекає, доки ситуація вирішиться сама. «Поступово ми позбуваємося цих рис. Але бажано докласти зусиль до подолання постгеноцидних наслідків, тому що деякі риси можуть переходити в суспільні настанови», — підкреслила науковець.

Вона також наголосила: вкрай важливим для українців є позитивне переосмислення історії, перегляд травматичних подій не з тим, аби зациклитися на тому, що ми бідні, нещасні, а побачити те, що ми вижили, і вижили саме завдяки тому, що одні люди рятували інших, що люди навіть у найстрашніших ситуаціях залишилися людьми попри свій страх, попри те, що їм самим було погано.

Валентина ПАЩЕНКО

БОРІТЕСЯ – ПОБОРЕТЕ!

ЧОМУ ТАК ТРАПИЛОСЯ, що ШАМІЛЬ ЧИТАВ «КОБЗАР» ШЕВЧЕНКА У КІЄВІ?

Ще зі шкільних років ми знаємо Шаміля (1798–1871) як легендарного воїнського народів Кавказу, який чверть століття — з 1834 до 1859 року — очолював збройну боротьбу за волю проти російських понево-лювачів. Але є й інший, не всіма знатаній Шаміль.

Закінчивши медресе (духовну школу), Шаміль заходився визбирувати в най-віддаленіших аулах пісенні скарби рідного народу, епічні шедеври про мужніх горців, романтичні легенди з уст учених кадіїв, мулла та простолюда. Його вра- жала жадоба народу до знань, і що реалізувати свій намір — вкрити рідини прос-тори мережею світських шкіл, Шаміль вивчає педагогічний досвід європейців, удосконалює граматику да-гестанської мови, приспіл-ливо студіює логіку, рито-рику, арабську словесність. У двадцятирічному віці він приступає до вивчення фі-лософії, зasad законодав-ства. Шаміль із такою потуж-ністю засвоював різні види юриспруденції, що не мав собі рівних в усьому кавка-зькому регіоні.

У 1834 році 3-м імамом

(правителем) Дагестану і Чечні став Шаміль. Особи-ста хоробрість, непримі-римість в боротьбі і крас-новомінність створили йому популярність серед гор-ців. Звільнинши рабів і крі-паків ворожих йому князів, Шаміль ще більше укріпив своє становище. На почат-ку 40-х років йому вдалося завдати низку поразок ро-сійським військам...

Але не будемо перепові-дати про подальшу війсь-кову і політичну діяльність імама, вона загальнівдо-ма. Нагадаємо лише про її трагічний кінець.

25 серпня 1859 року го-ловнокомандувач кавказь-кої армії генерал Бара-тинський телеграфував імператорові Олександрові II: «Гуніб взя-то, Шаміль у полоні».

Через кілька днів на-дійшла відповідь: «...Государ император высочайше соизволил: взятому в плен Шамилю назначить местом жительства г. Калугу и учредить за ним по-стоянний и бдительный надзор».

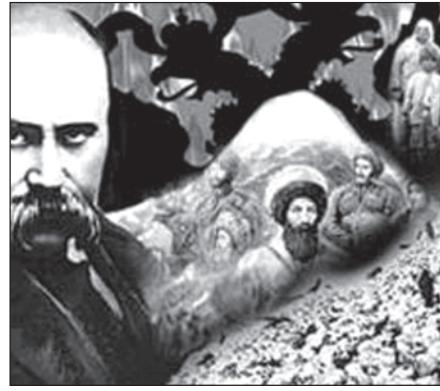
У листопаді 1868 року прийшло в Калугу «Вы-

сочайшее соизволение о перемещении Шамиля с семейством в г. Киев и 25-го числа сего месяца он отправился на место свое-го нового жительства».

* * *

Ось так і закинула зла доля Шаміля до золото-верхого Києва. Тут він жив у будинку № 2 по Кріпос-ному провулку. Тут із пе-черських пагорбів він лю-бив спостерігати за могут-нью течією Дніпра...

Тут, у Києві, Шаміль ви-вчив напам'ять Шевченків «Заповіт», ознайомився з іншими творами поета, закохався у нашу співочу мову, наполегливо ово-

лодівав нею...

Твори Шевченка, зокре-ма його поема «Кавказ»,

повертали Шаміля туди, де

«За горами гори, хмарою

повити, Засіяні горем, кро-влю політі...».

Шаміль, як свої, сприймав

критичні слова-заклики:

«Борітеся — поборете,

Вам Бог помогает!

За вас правда, за вас слава

І воля святая!

...Встане правда!

Встане воля!

...Чурек і сакля — все твоє...

Шаміль пильно придив-лявся до народу, серед

якого йому довелося жити.

Дивувався, певно, імам

надлюдському терпінню

талановитих «малоросів» —

чому так довго тягнути мо-

сковські кайдани? Чому

Шевченка — співця знедо-леного народу, автора пое-

Імам Шаміль

ми «Кавказ», заслали на десятилітній катогр у бездводні степи Казахста-ну, а його, що знищив кіль-ка російських армій, — до Києва? Чому..?

Відповідь Шаміль шукав у Корані, Біблії, творах Шевченка, і не знаходив... У пошуках істини він від-правився в Мекку...

Із донесення жандарм-ського полковника Смир-нова: «Шаміль, 3-й імам Дагестана і Чечни, умер в 1871 году на путі в Мекку, в Медине (Аравія)».

* * *

Нині будинка, в якому жив у Києві Шаміль, вже давно немає. Збереглася лише пам'ять про нього на ме-моріальні дошці з його барельєфом та написом дагестанською та україн-ською мовами: «Тут був будинок, де у 1868–1869 рр. жив один із засновників дружби українського і дагестан-ського народів, нацио-нальний герой Дагеста-ну Шаміль». Та вкарбо-вані в нашу пам'ять і сві-домість поетичні рядки Шевченка:

*I вам слава, сині гори,
Кригою окути,
I вам, лицарі велиki,
Богом не забутi!*

Пищучи це, Шевчен-ко ніби заглянув твор-чим зором у наші дні.

— Ну що ж, дайте, хоч прочи-тати.

— Та бачите... Побоююсь... Адже...

— Однаково не піду без «Коб-заря».

— Довелося віддати, — згаду-вав Белоусов. — Та минуло кіль-ка днів, а Єсеніна не видно. По-думки уже розпрощався з книжкою. Та приблизно через місяць Єсенін приніс її. Дуже дякував: «Шевченко відкрив мені очі, зба-гатив душевно, примусив уваж-ніше ставитись до поетичного слова. Вірите, цілий місяць ви-вчав окремі рядки»...

Про любов Єсеніна до поезії Шевченка потверджує в спо-дах сестра поета Олександра: «Ta найкраще він читав вірші. Особливо добре у нього виходили «Гайдамаки» Шевченка та «Півень» власного написання».

Але найбільшим виявом любові Єсеніна до Шевченкового «Коб-заря» є його вільний переспів російською мовою невеличкого уривка з поеми «Княжна». Цей переклад під назвою «Село» з поміткою «З Тараса Шевченка» Єсенін написав 1913 року, а вперше опублікував його 1914 року в березневому номері мос-ковського дитячого журналу «Мирок». Цей переклад вміщено, зокрема, і в четвертому томі шес-титомного зібрання творів С. Єсе-ніна (1978 р.). Ось цей пере-клад:

СЕЛО

(Із Тараса Шевченко)

Село! В душі моєй покой.

Село в Україні дорогой,

І, повний сказок і чудес,

Кругом села зелений лес.

Цвітуть сады, белеють хаты.

А на горе стоят палаты,

І перед крашеным окном

В шелковых листях тополя,

А там все лес, и все поля,

І степь, і горы за Днепром...

І в небе темно-голубом

Сам бог витает над селом.

1914

Публікацію підготував

Д. КОНОНЕКО

ТАРАС ШЕВЧЕНКО У НАС ОДИН

Тарас Григорович Шев-ченко — наш геніальний національний поет, ху-дожник, великий син великого народу. І чим далі у часі віддаляється він від нас, тим стає нам ріднішим, близчим, не-обхіднішим.

Творчість Шевченка і, зокрема, його «Кобзар» — для нас наймудріша, найпотрібніша, найцікавіша книга. Її вірші, написані більш як півтора століття тому, продовжують хвилювати нас так само, як хвилювали колись дідів і прадідів, наших мудрих пращурів. По «Кобзареві», як по Єван-гелію, вони вчилися читати і писати, утверджували себе як представники великої працьово-витої нації — українці. І цим пишались, як пиша-ємося нині й ми — їхні внуки і правнуки.

До Шевченкового «Коб-заря» ми звертаємось у найскрутніші переломні моменти свого буття та буття нації і знаходимо відповіді на питання:

«...Государ император высочайше соизволил: взятому в плен Шамилю назначить местом жительства г. Калугу и учредить за ним по-стоянний и бдительный надзор».

Читаймо, перечитуємо наше святе письмо — наш «Кобзар». Думаймо, вбираймо душою, насолоджуймося рідною мо-вою, доходьмо до її гли-бин і вершин. Бо мова Шевченкового «Кобзаря» — то наш найдорожчий скарб, то наша чиста ду-ховна криниця, з якої нам пить — не напиться. Мова Шевченкового «Кобза-ря», а отже, й наша мова, пережила тюри і за-слання, морок ненавис-

боротьбу народу за сво-боду, але як по-сучас-ному змальовано кар-тину братовбивчої бойні...

Тарас Шевченко — поет-провидець. Такі, як він, народжуються раз в століття. Такі творці, як наш Шевченко, належать цілому світу, бо іхнє серце вміщало в собі болі всіх народів землі, «од молдаванина до фіна...».

Читаймо, перечитуємо наше святе письмо — наш «Кобзар». Думаймо, вбираймо душою, насолоджуймося рідною мо-вою, доходьмо до її гли-бин і вершин. Бо мова Шевченкового «Кобзаря» — то наш найдорожчий скарб, то наша чиста ду-ховна криниця, з якої нам пить — не напиться. Мова Шевченкового «Кобза-ря», а отже, й наша мова, пережила тюри і за-слання, морок ненавис-

— Данило КОНОНЕКО

са Шевченка. Під власною

редакцією і з написаною ним же

вступною статтею Огоновський

встиг видати два томи «Кобзаря» (третій і четвертий вийшли уже

після смерті Омеляна Михайлова-вича), що попри всілякі обставини визнавалось сучасниками за «великий поступ». Адже сам факт друкування опального українського поета в той час був актом мужності. Уже визнаний літера-турознавець, він публікує в жур-налі «Правда» цикл статей про Кобзаря, популярний нарис «Життя Тараса Шевченка. Читанка для селян і міщан» тощо. При-святит йому спеціальний розділ у своїй шеститомній «Історії лі-тературі руської», головний праці

своєго життя, який дав високу оцін-ку Іван Франко.

ХОЧА Й НЕ БУВ ПЕДАГОГОМ...

Тарас Григорович Шевченко не мав педагогічної освіти. Однаке педагогічні ідеї поета, реалізо-вані в його творах і практичній громадсько-політичній діяль-ності, сприяли розвитку народ-

ної освіти в Україні, зокрема народних недільних шкіл.

Восени 1860 року в Петербурзі Т. Шевченко складає «Букварь южноруський» — посібник для навчання грамоти українською мовою в недільних школах. На початку січня наступного року цей посібник виходить на кошти поета тиражем 10 тисяч примір-ників.

«Букварь южноруський» був першим у серії задуманих Шев-ченком навчальних посібників (лічба, етнографія, географія і навіть історія). На жаль, випуск серії він не зміг здійснити. «Бук-варь» містить алфавіт (букви ру-кописні й друковані), тексти для читання за складами і для суціль-ного

ПЛИВЕ БІЛОРУСЬКИЙ ВІНОК...

100-річчю з часу виходу єдиної прижиттєвої збірки віршів «Вінок» білоруського поета Максима Богдановича, життя і творчість якого були пов’язані з Кримом, присвячена виставка «Білоруський вінок», що відкрилася в Кримському етнографічному музеї.

Максим Богданович народився в Мінську в сім’ї вчителя, етнографа та історика, близького друга Максима Горького. Виховуючись на зразках класичної літератури, почав сам писати білоруською мовою вірші, які друкувалися з 1907 року. Він цікавився історією українського народу та його літературою. Один із перших почав досліджувати Шевченкове віршування, написавши статті про поета «Пам’яті Т. Шевченка» та «Краса і сила». Він переклав російською мовою окремі його поезії, а білоруською — твори І. Франка, М. Коцюбинського, В. Стефаніка та інших українських письменників.

Ліриці М. Богдановича властиві оптимізм і реалістичне відображення тогочасної дійсності, помітний вплив фольклору. Його творчість пройнята любов’ю та вболіванням за рідну Білорусь. Показовим у цьому є вірш «Білорусь, твій народ дочекається...». Поезії зі збірки «Вінок», перша видання якої відбулося в 1913 році у місті Вільно, незабаром можна буде прочитати українською мовою. Їхній переклад здійснив кримський поет Данило Кононенко.

М. Богданович перебував на лікуванні в Ялті, де і помер 25 травня 1917 року. А в рік відзначення 100-ріття від дня його народження в Криму було утворено Білоруське культурно-просвітницьке товариство, яке нині в співдружності з білорусів «Сябри» об’єднує понад тридцять осіб. Її голова Євген Супрунук на відкритій виставки розповів, що, працюючи в контакті з Посольством Республіки Біло-

русь в Україні, Міністерствами культури України та Автономної Республіки Крим, Республіканським науково-методичним центром культури, мистецтва та народної творчості, кримські білоруси і на відстані від своєї історичної батьківщини пам’ятають національні традиції, роблять свій внесок у їхнє збереження, популяризацію та розвиток у різних напрямках культури та видах декоративно-прикладної творчості, ремесел, вокально-хорового співу.

Про їхні кращі зразки та досягнення розповідається у виданому товариством першому випуску книги «Білоруси в Криму». Нині, за словами заступника його голови Григорія Жуковського, готується до друку другий. А з окремими героями цих двох випусків та їхніми роботами можна було познайомитися на відкритій виставці, що, як підкresлив директор Етнографічного музею Юрій Лаптев, стала наймастабнішою за весь період діяльності товариства.

В експозиції привертає увагу колекція ювелірних ансамблів та окре-

мих прикрас з коштовного каміння Петра Якубука, заслуженого художника АРК, голови Ялтинського осередку білорусів. Автором багатьох виробів, виготовлених з використанням художньої вишивки, є Марія Дорошевич з Сімферополя. Різні види техніки декоративно-прикладної творчості використовує Людмила Тимошук з Красноперекопська. Однак її найулюбленіші — ткацтво, макраме і художнє плетіння. У сюжетах композицій, витканих на голбеленах «Білорусочка», «Зустріч біля берізки», «Різдвяна зірка», «Передень весни», відчувається непідробна любов майстрині до Білорусі, інтерес до її історії та традицій.

Чудову білоруську природу з лебедями на водному плесі озер, лелеками, пташиними гніздами і розквітлою вербою відтворює в аплікаціях соломою Ніна Борисюк, яка багато років працювала керівником фотогуртка в Красноперекопському будинку дитячої творчості, а останнім часом займається створенням композицій з цього природного матеріалу.

Зразки мережива демонструє на одному зі стендів Галина Богданова, яка майстерно володіє багатьма видами плетіння гачком і спицями, зокрема коклюшками і фріволіте. Реальний предметний світ з точною пластичною характеристикою персонажів створює в малих скульптурних формах з глини майстер декоративно-прикладної творчості Олександр Пирогов.

Проникнуті живим диханням природи, теплим повітрям, свіжістю зелені після травневого дощу пейзажі Кримського півострова у фото-експозиції двох фотохудожників: Євгена Комарова, лауреата тринацяті золотих медалей Міжнародної федерації фотомистецтва та одинадцяти — американського фототовариства, і Світлани Богданович, учасниці фестивалів народної творчості. За їхніми фотознімками можна здійснити прогулянку по вечірній Ялті, побачити, якою була її набережна після штурму в лютому цього року, можна піднятися на Ай-Петрі — і навколоїшній світ відразу наповниться поезією.

Рідна білоруська земля та її чудова природа були джерелом натхнення та ніжної любові для предків у далеку давнину. Про окремі національні традиції та обряди, витоки яких знаходяться у минулому, розповів у фольклорно-етнографічній замальовці заслужений працівник культури АРК, керівник осередку білорусів в Алушті Віталій Бартюхов, а вокальний ансамбль «Рідні насівні» Малоріченського будинку культури виконав білоруську народну пісню «Річенька» та інші.

А як білоруські мотиви матеріалізовані у виробах ремесел нашими сучасниками, можна побачити в експозиції «Білоруський вінок», що діяє у Етнографічному музеї до 20 грудня. Народна творчість найдотичніше відображає душу народу, тому потяг людей до неї не припиняється ніколи, перетворюючи будні в яскраві та барвисті видовища. В цьому і полягає її особливе призначення — радувати нас, наближати до джерел, історичних коренів.

Валентина НАСТИНА

ПРО ЖІНКУ, ЯКА ВИШИВАЛА ДОЛЮ

Бібліотека-філія № 4 ім. М. М. Коцюбинського Централізованої бібліотечної системи для дорослих м. Сімферополя в рамках Тижня молодшого школяра провела для учнів гімназії № 9 (викладачі — Світлана Прочитанська та Ольга Пронічева) бібліо-п’едестал «Моя мама — Герой України», присвячений Вірі Сергіївні Роїк — вишивальниці, заслуженому майстру народної творчості України, заслуженому художнику Автономної Республіки Крим, члену Спілки художників України, Спілки майстрів народної творчості України та низки інших організацій.

Віра Сергіївна родом з Полтавської області, з 1952 року жила в Сімферополі. Більше 90 років майстриня присвятила вишивці. Роботи майстра народної творчості Віри Сергіївни Роїк експонуються в музеях різних країн світу.

За визначний особистий внесок у розвиток культури України, багаторічну творчу і педагогічну діяльність Президент України нагородив Віру Роїк званням «Герой України». Померла Віра Роїк, не доживши до столітнього ювілею всього півроку.

У програмі заходу — зустріч з сином Героя України — Вадимом Роіком, який розповів учням про Віру Сергіївну — свою маму, велику майстриню народної української вишивки, а також представив заслужені нагороди Віри Сергіївни.

Проведення цього заходу в гімназії № 9 символічно тим, що саме тут з 1952 до 1955 року Віра Сергіївна працювала вчителем рукоділля. У музеї гімназії представлені фотографії і документи, що стосуються життя, викладацької та творчої діяльності майбутнього Героя України.

У квітні 2011 року відбулося відкриття меморіальної дошки, присвяченої Вірі Роїк, яка розміщена при вході в Сімферопольську школу-гімназію № 9.

Співробітники бібліотеки провели огляд літератури з виставки-інсталяції «Прожінка», яка вишивала долю», на якій представлена нові, чудово ілюстровані книги з фонду бібліотеки про видатну жінку, велику майстриню — Віру Сергіївну Роїк.

Ірина РЕЙДЕР,
завідувач бібліотеки-
філії № 4
ім. М. М. Коцюбинського

МАГІЯ ПОЕТИЧНОГО СЛОВА

У бібліотеці Кримського інженерно-педагогічного університету цими днями в рамках літературно-мистецької вітальні, яка вже третій рік поспіль діє при кафедрі української філології, відбулася зустріч студентів, викладачів кафедри української філології та бібліотекарів з кримськими майстрами поетичного слова, євпаторійцями Ольгою Бондаренко та Сергієм Овчаренком. Захід був приурочений до Дня української писемності та мови.

Відкриваючи зустріч, завідувач кафедри Ніна Грязан привітала присутніх зі святом і зазначила, що воно офіційно встановлене Указом Президента України та не обмежується одним днем — 9 листопада, а

відзначається цілою низкою заходів, запланованих кафедрою. Ознайомивши присутніх зі спланованою роботою в цьому напрямку, вона надала слово членові НСПУ, голові творчого об'єднання українських письменників, відповідальному секретареві КРО НСПУ Михайлу Вишняку, який представив присутнім гостей. Це — очільник Євпаторійської філії Кримської письменницької організації поет Сергій Овчаренко та поетеса Ольга Бондаренко, яку під оплески зали привітали із офіційним утвердженням в лавах НСПУ — нещодавнім прийомом її на приимальній комісії і затвердженням президією НСПУ цього рішення та вручен-

ням спілчанського квитка, хоча виступаючий розцінив це формальним актом, бо поетеса давно вже утвердила в літературі, маючи близько 10 поетичних збірок та цілу низку відзначень її поезії рядом з літературними премій не лише в Криму, а й за його межами. Відзначив Михайло Вишняк і піділну роботу Ольги Бондаренко як перекладача, зазначивши, що йому було пріємно працювати з поетесою, редагуючи її книгу перекладів: «Хай лунає закоханих мова». Це книга лірики, в якій вміщено близько 60-ти творів російськомовних авторів, перекладених українською мовою. В ній поетеса виявила неабияке уміння, використовуючи можли-

вості й засоби рідної її української мови, знайти в них вдалі лексико-змістовні відповідники до російськомовних текстів і передати зіхньою допомогою їхні найвиразніші смислові нюанси. А головне, що підкреслив виступаючий, це те, що перекладачка, не порушуючи лексико-тематичну семантику віршів російськомовних авторів, зуміла зробити не формальний переклад їхніх віршів, а виявити в перекладених творах і свою, послуговуючись слогами І. Франка, «поетичну фізіономію», власну творчу індивідуальність. Очевидно, на цьому познанчився сам підібір взятих до перекладу віршів, суголосників і змістову, і образно як з тематикою, так і з окремими засобами поетики самої перекладачки. Добре слово про пое-

тесу та її твори сказав і Сергій Овчаренко, розповівши і про діяльність Євпаторійського осередку НСПУ та активну участь в ній Ольги Бондаренко, зокрема у справі пропаганди поетичного слова.

А далі в залі запанувала сама поезія. Свої вірші читали і М. Вишняк, і О. Бондаренко, і С. Овчаренко. Щира лірика гостей нікого не лишила байдужим. Кожен вірш сприймався схвалними оплесками присутніх. Настанок гости подарували бібліотеці університету свої книги, подякувавши всім за теплу зустріч.

Завершуючи захід, Ніна Грязан побажала поетам нових творчих злетів і подальших зустрічей з ними в стінах університету.

Михайло ВИШНЕВИЙ

НОВА КНИГА ВІД ДАРИ КОРНІЙ

Нещодавно відбулась презентація книги «Зворотній бік темряви» відомої української письменниці Дари Корній. Представлення книги проходило у місті Львові, в книгарні «Є».

Послухати їй оцінити новий твір прийшло багато шанувальників української літератури, включаючи колег-митців. З відомих персон були присутні Іван Гентош, Любов Долик, Любов Відута, Ігор Гапон, Ольга Теодор, Світлана Ковальчук, Віра Оlesh. У процесі активного спілкування після презентації вималювала спільна думка про сучасну українську літературу і письменників: наша література на сучасному етапі переживає своєрідний ренесанс, наповнюються новою генерацією майстрів слова і від цього життєдайного процесу стає свіжою, цікавою, розмаїтою. Поява нових і добрих книг піднімає хвилю захоплених читачів, які радо відриваються від сумнівних комп'ютерних ігор, від безцільного вештання вулицями, від застою у сві-

домості, спричиненого браком нормального читіва.

Як говорив Іван Франко: «Книги — морська глибина! Хто в них пірне аж до dna, той і труду мав досить, дивні перли виноситься». Саме такою перлиною у світі літератури є твори Дари Корній. Авторка так роздумує про книги: «Книга розповідає, знаюєть та пояснює багато цікавих речей у нашому житті. Завжди книга має вплив на читача...».

Роман «Зворотній бік темряви» — продовження містичних історій про юну Мальву та інших персонажів, що її оточують. Події роману розгортаються у світі Темних, коли Мальва йде у цей світ до свого батька, темного, безсмертного Стрибога, щоб більше пізнати бік не лише темного світу, а й свій власний.

Книга базується на міфології. Тут є палке бажання автора познайомити і себе, і усіх українців з самими собою, з тим, ким ми були колись і, можливо, тоді ми зрозумімо, куди нам треба рухатись. Дара Корній

говорила: «Дерево загине без коріння, хата не простоїть довго без міцного фундаменту. Так і з людиною — коли не знає себе, то і живе перекоти-полем».

Книга містична. Сама письменниця вважає, що містичка завжди лякає свою невідомістю, і лякає більше, аніж сама смерть. Лячно відчиняти двері у невідомість, але Дара Корній переконує, що боятись не потрібно.

Щодо місця містички у нашому житті своїми роздумами поділилась поетеса з Жовкови Світлана Ковальчук: «Незвідане, таємниче, правдиве хоч і лякає, але притягує людину. Хочеться заглянути в невідоме. Така людська натура. До містичного треба підходити з розумінням. За кожною таємницею стоїть провидіння Боже. І на все — Воля Божа».

Дара Корній продовжує працювати над книгами про зворотній бік... Ніхто не знає, і навіть сама письменниця, скільки часу це триватиме, бо багато чинників впливає на процес написання. Коли ті чинники поєднуються — нарощується нова історія.

Написання хорошої, цікавої книги потребує часу, і цей процес, як сказала Дара Корній, схожий на вирощування дерева. «...Цікавий своєю непередбачуваністю, азартом, сумнівами і розкишшю думок. Звісно, щоб написати книгу, треба мати талант до написання, який дається не кожному. А хто має талант, той і повинен його приймати, дякувати та використовувати словна».

Я впевнений, що в Україні є багато талановитих людей з письменницьким хистом, які ще не розкрились. Добре, що наша література розвивається все більше, з'являються нові письменники і пишуть такі книги, які в сьогоднішньому суспільстві, коли все поринало в Інтернет, все ж матимуть чільне місце.

Сергій НІКІШИН,
студент НУ «Львівська політехніка», журналіст

10 КРОКІВ ДО УСПІХУ ВІД БРАТІВ КАПРАНОВИХ

До Львівської політехніки у гості до студентів завітали відомі письменники й видавці брати Капранови. Хто ж вони, ці літературні Брати? Звісно, найкраще про митця розкажуть його твори, але часто люди цікавляться й побутовими речами, де поет народився, на кому одружився і таке подібне.

Ось кілька фактів з їхнього життя: народились письменники 24 липня 1967 року в м. Дубоссари, нині Молдова. Вища освіту здобували в Уральському політехнічному інституті (м. Свердловськ) та Московському енергетичному інституті за фахом «Технічна кібернетика». 1988 рік — знаменний період для братів, їм поталанило одружитись на сестрах-близнючках. Через 10 років, приманувавши до Києва, вони стали свідками скрутної ситуації: видавництва не друкували українських книжок. Капранови вирішили зайнятись видавничою справою, і вже зараз, через кілька десятків років, у їхньому арсеналі чимало насичених захоплюючими історіями книг.

Чим зустріч з братами-близнюками вразила студентів? Наша бесіда тривала недовго, але почерпнути знань від майстрів своєї справи вдалось кожному присутньому. Ми говорили про спосіб формування своєї думки у свідомості читача. «Як це?» — не могла зображеніти я. Але брати Капранови віднайшли свій ключик до цих дверей, письменники вдалися до

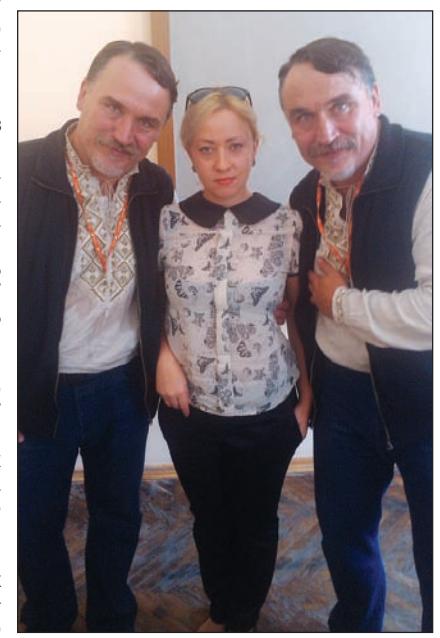
оригінального методу вирішення цього питання. Весь набутий багаж знань поети сформували досить доступно і надзвичайно лаконично, помістивши його в заповіді-кроки — не придумані, а народжені у літературно-видавничих «боях». Вони назвали їх «10 заповідей публіциста», ось вони:

1. Одна стаття — одна дума-ка;
2. Розмір має значення;
3. Починай з третьої думки;
4. Стиль повинен відповісти аудиторії;
5. Не проповідуй;
6. Стартуй без розгону;
7. Ритм;
8. Закінчуй разом з читачем;
9. Не забудь статтю назвати;
10. Постійно вчись.

Хтось, можливо, не зrozуміє їх, комусь деякі з них здаватимуться двозначними, іншому — взагалі непотрібними, але можу сказати з упевненістю: на моєму журналистському шляху, який тільки починається, вони знадобляться!

Юлія ЛУЧКО

м. Львів

Геніальний український поет Володимир Миколайович Сосюра — один з найкращих ліриків ХХ століття — увійшов у слав'янську поезію як неперевершений співець любові й краси природи, як майстер загадкової простоти.

Його вірші вирізняються з-поміж усіх інших ліриків проникненням у душу читача, неповторним умінням вкладти в небагато рядків усі грани тієї хвилини, свідком якої він був.

Щирість — ось та могутня підвадина всієї його поезії, яка завжди викликає і викликає довіру в читача і одразу полонить його.

Багато поетів світу писали про кохання і про море... Здавалося б, важко написати про це по-новому і з великою силою. Проте Володимиру Сосюрі це вдалося.

* * *

Такий я ніжний,
такий тривожний,
Моя осіння земля.
Навколо вітер непереможний
Реве й гуля...

I хвилі моря, далекі й близькі,
Мені шумлять...
Там стелить сонце
останнім блиском
Кривавий шлях...
Криваві пальці тримають...
О зоре,
Постій, не иди!
Але шумує далеке море,
І мла... і дим...

Такий я ніжний,
такий тривожний,
Моя осіння земля.
Навколо вітер непереможний
Реве й гуля...

1923

* * *

Магнолії лимонний дух,
Солодкі мрії олеандра...
А в небі огненні гранати,
І мислі зорями цвітуть...
О, моря гул! О, моря гул...
І шарудіння хвиль на пляжі...
А там панелі ще в снігу
Й морозу огненні масажі.
Ми хвилі любим,
хвилі любим,
Самі народжені до хвиль.
О, притули вишневі губи
Ти до моєї голови!
Хвилини бій, хвилини бій...
Я чую, як біжать секунди,
Я бачу космоси в траві,
В твоїх очах заграви бунту.
Магнолії лимонний дух,
Солодкі мрії олеандра...
А в небі огненні гранати,
І мислі зорями цвітуть...
1923

* * *

Глянув я на море —
засиніли чари...
Мов проміння в хвілі,
розгубився я.
Може, це не море,
не янтарні хмарі,
Не кармінний обрій,
а душа моя?..
Може, це не море,
а твоє волосся,
І такий маленький
я на нім лежу?..
А воно круг мене
райдужно сплелося.
Тишина круг мене,
тільки хвилі шум.
Море, мое море,
я — в твоїй обійми,
Молодим дельфіном
на валів ряди.
Вийми мою душу,
серце мое вийми
І над Оріоном
рвійно засвіти.
А од них на тебе
з вишини проміння
Крізь холодні груди
вічно засія,
І в твоїй незнані
зоряні глибини
На промінні тому
опущуся я.
1924

* * *

Я води наберу на долоню,
А між пальців на хвилі —
огонь,
Мов на темному теплому лоні
Ізумруди від зору твого...
Ізумруди, смарагди, рубіни,
І міхними — проміння мечі,
І упав я в слозах на коліна,
На молитву з тобою вночі.
Може, й ранок уже за водою,
Тільки півень крилом не заб'є:

Його ліричні вірші — здебільшого невеликі за розміром, мелодійні, в кожному з них основним мотивом звучить якесь особливе поетове почуття, характерне в той же час для багатьох людей.

Йдуть роки за роками. Давно нема поета. А класична простота його поезії, величезна сила широкого почуття, емоційність і ніжність ваблять до себе все нових і нових читачів.

Володимир Сосюра, лауреат Державної премії кольцівого Радянського Союзу за збірку віршів «Щоб сади шуміли» та Державної національної премії України імені Тараса Шевченка, подарував нам на віки вічні понад 60 збірок віршів, поем. Пропонуємо знову торкнутися хвиль його глибокої Поезії...

Поезія

В морі шумному життя.

1938

СПОЛОХИ
Над вечірнім морем
вітер пролітає,
Шум дерев шовковий,
хвиль безжурний спів...
Сполохи далекі
крають небокраї,
Наче йде за морем
бій богатирів.
Пелюстки рожеві,
промені останні,
Бліск мечів невпинний,
як гроза в гаю...
Так і ми з тобою
в гніві і коханні,
Так і ми з тобою
в вічному бою.

1938

* * *

Була в душі моїй пустиня —
І сад тепер, а в нім цвіти.
Я — тихе місячне проміння,
Проміння сонячне — ти.
Ти — моря шум,
я — спокій суші,
Обидва ми — мов тиша
й крик.

A ніч і день то — наші душі,
Любовно з'єднані навік.

1940

* * *

Не огні досвітні,
Не пісень прибій, —
Шуми хвиль блакитні
У душі моїй.

1948

ДО МОРЯ
Як ти шумиш,
як ти шумиш, осіннє море!..
Про що шумиш,
про що говориш ти?..
Яке тебе, яке терзає горе,
Чого ішче ти хочеш досягти?..
Чи гір стрімких, що,
як гігантів хори,
Зняли верхи
в просторі голубі,
Чи дальних зір,
що їх мільядрні зори
Свої вогні відбили у тобі?..
Якщо це так, — не треба,
неозоре!

O, не шуми
з собою в боротьбі!..

Захочеш гір —
утворюеш ти гори,

Захочеш зір, — і зорі у тобі...
A хвілі мчать...

Неначе вся планета
У шумі іх...

Про що шумлять вони?..

Чи не така і ти, душа поета,

Як море це в час бурі
й тишини?

1949

МИ З ТОБОЮ
ІШЛИ В КОРЕЇЗ
Ми з тобою ішли в Кореїз,
Десь Ай-Петрі тонув
Але ще дужче
у тумані.

Ти сміялась...

I щоки рум'яні

Цілував тобі вітер до сліз...
Ми з тобою ішли в Кореїз.

Гаснув вечір, і море внизу

Килими розгортало барвисті,

Де зоря в золотому намисті

Уронила останню сльозу...
Шаруділи пташки

десне у листі...

I машини у дзвоні заліз

Пролітали й зникали

в тумані...

Ти сміялась... I щоки рум'яні

Цілував тобі вітер до сліз...
Ми з тобою ішли в Кореїз.

1949

* * *

З твоїх очей лазурним морем
Я попрощаєсь у сліз росі...
Як тяжко стати
над власним горем,

Щоб бути щасливим, як і всі.

Але я став. Журбу німую

Шпурнув під ноги я немов,

Бо за любов мене лікує,

Народе мій, твоя любов.

1950

* * *

Було це, здається, учора.
Такої не знав я краси...
Ми довго стояли над морем
І слухали хвиль голоси.

А вечір розлив в неозорі

Зорі золотої вино,

I шум кипарисів і моря

Звучали в душі як одно.

Над гулом безодні і суші

Дві чайки летіли кудись,

I, наче закоханих душі,

Крилами вони обнялись.

1951

* * *

Моя любов, як море,
що висохнуть не може,
Як морю, і любові мої
немає дна.

Моя любов, як небо,
весняне і гоже,

Як і моїй любові,
йому кінця нема.

Багато зір у небі,
багато хвиль у морі,

Багато в полі квітів,

немає їм числа.

I сяють, і сміються і квіти,

й хвилі, й зорі,

Але цілунків більше
мені любов дала.

1955

* * *

Твоїх пліч неповторні овали
Вкрили шалі узорні краї.
I від сонця південного стали
Ще синішими очі твої.

Ти стоїш молода і красива,
I сусідам, i рокам на зло,

Мов тебе крізь валів своїх
зливи

Море Чорне мені принесло.

1958

* * *

Я знов біля моря стою.
Не бачи його вже я роки...
I чайка летить одинока
В його голубому краю.

Кого вона в хвильах шукає
I кличе над ними кого?

А небо осінне, безкрає

Шле сонця холодний вогонь.

У бризках його непривітних
Все дивиться чайка навколо...

Це що там?

З просторів блакитних
Крилатий летить її друг.

Летить він над морем

бухливим,

Де грізні вали простилися,
Все близче...

I з криком щасливим

Дві чайки знялися у вись...

Над хвиль золотавим

розгоном

Неначе лечу я в блакит...

В лиці мені вітром солоним

Осіннє море шумить...

1959

* * *

Море... Де знайдеш
для пісні слова,
Що у душі моїй лінє?..
Серце у сині ясні спочива,
Як у колисці — дитина.

Біле мереживо пісні, пісок...

Море, в твоїй я нірвані!

Знову встаєш ти

в тумані згадок,

Сине, як очі кохані...

Море і море у мареві миль,

Наче було так одвік...

I над безмежними

хорами хвиль

Чайки самотньої крики.

1961

«МИ – ДІТИ ТВОЇ, УКРАЇНО!»

Започаткований в 2006 році VII Всеукраїнський фестиваль-конкурс під такою назвою став традиційним серед учнів шкіл сонячного півострова. Ідеєю цього фестивалю є виховання духовності та патріотичних почуттів до нашої країни та збереження самобутньої культури народу. Фестиваль проводиться з метою сприяння розвитку творчих здібностей учнів, вдосконалення рідної мови, виховання естетичних почуттів, любові до мелодійної української мови та пісні.

Організатори фестивалю – Державна організація «Всеукраїнський інформаційно-культурний центр» і Кримська республіканська установа «Універсальна наукова бібліотека ім. І. Франка». Конкурс проходить у рамках святкування Дня української писемності та мови у двох номінаціях: «Художнє читання», в якій беруть участь читці або читецькі ансамблі, та «Вокал», у якій беруть участь солисти-вокalisti, дуети, ансамблі з виконанням творів, присвячених Україні.

На участь у номінації «Художнє читання» було по- дано 135 заявок. Щоб дати можливість виступити всім

бажаючим, учасників було поділено на три вікові категорії. Конкурсні змагання з художнього читання проходили протягом трьох днів з 26 до 28 листопада.

Оцінювало конкурсанти журі, до складу якого увійшли: генеральний директор ДО «ВІКЦ» М. Кузьмін, заслужений артист АРК, член Національної спілки письменників України А. Вакуленко і завідувач редакційно-видавничого відділу ДО «ВІКЦ» С. Кандимова. Діти читали твори Т. Шевченка, Л. Українки, В. Сосюри, В. Симоненка, Л. Костенко, О. Довженка тощо. При визначенні переможців журі оцінювало дотримання учасниками конкурсу тематики, артистизм, вміння передати емоційний стан твору, чітку дикцію та виразність.

Кожен учасник залишив дуже приємні враження – майже всі були в національних українських костюмах, кожен по-своєму доносив присутнім старанно підібрани твори, перевживав, але всіх лагідними словами підтримували та підбадьорювали організатори свята.

Завершальним акордом

святкування Дня української писемності та мови став гала-концерт переможців трьох конкурсних днів, на якому відбулось нагородження найсильніших, найяскравіших конкурсантів. Діти отримали грамоти та цікаві книги. Отже, всі хвилювання позаду, і можна привітати переможців конкурсних змагань у номінації «Художнє читання».

У молодший віковій категорії ними стали:

Вишиванюк Богдана (НВК «Таврійська школа-гімназія № 20») і Селютіна Каріна (ЗОШ № 25), які посіли I місце;

II місце поділили Авамілева Ельмаз (ЗОШ № 29), Чорна Аглай (ЗОШ № 12) і Шалал Камалі (НВК «Українська школа-гімназія»);

III місце завоювали Транадафіл Кирило (ЗОШ № 23), Сапунова Поліна (НВК «Українська школа-гімназія») і Житар Анастасія (гімназія № 1 ім. К. Ушинського).

У середній віковій категорії місця розподілились таким чином:

I місце – Хаялієва Аміна (ЗОШ № 23), Олейников Сергій (ЗОШ № 12), Гришанович Діана (ЗОШ № 34) і

читецький ансамбль «Натхнення» (ЗОШ № 2);

II місце – Веджат Феріде (гімназія № 11 ім. К. Трєнської); Лапченко Ніка (ЗОШ № 24), Бавадінова Еміне (ЗОШ № 29), Веремеєнко Софія (НВК «Українська школа-гімназія»);

III місце – Хайбуллаєва Есма (ЗОШ № 4), Поплавська Ольга (ЗОШ № 2), Османов Грей (ЗОШ № 29), Бондаренко Надія (ЗОШ № 10).

У старшій віковій категорії такі результати:

I місце вибороли Шиян Олег (НВК «Відкритий космічний ліцей»), Берегова Надія (ЗОШ № 5) і Мансурова Зоя (ЗОШ № 12);

II місце – Бабак Надія (НВК «Таврійська школа-гімназія № 20»), Кушнерова Дарина (НВК «Школа-ліцей» № 3 ім. А. Макаренка); Юсупов Арлен (Добрівський НВК);

III місце – Петренко Са-

біна (ЗОШ № 26), Давіденко Анастасія (ЗОШ № 29), Сукач Тимур (Республіканський інтернат для обдарованих дітей) і Кадирова Ельвіна (Маленська ЗОШ).

Фестиваль-конкурс «Ми – діти твої, Україно!» став традиційним. Він допоміг багатьом проявити себе і розкрити свої таланти.

Подібні заходи дуже потрібні й важливі, оскільки служать подальшому розвитку національно-культурної свідомості.

Завершились конкурсні змагання у номінації «Художнє читання», та фестиваль-конкурс триває. Юних конкурсантів чекають випробування з вокалу, тож побажаймо їм натхнення, успіхів і, звичайно ж, перемоги!

Анжеліка ГОДОВАСЬ
(Всеукраїнський інформаційно-культурний центр)
м. Сімферополь

ПЕРЕМОГЛА МАЛЬТА

30 листопада у столичному палаці «Україна» відбувся фінал дитячого «Євробачення». Переможницею стала Гайя Каучі з Мальти. Друге місце посіла українка Софія Тарасова. Третєм став Ілля Волков із Білорусі.

Нагадаємо, участь у конкурсі взяли представники 12 країн. Виступали конкурсні в такому порядку: 1 – Швеція, 2 – Азербайджан, 3 – Вірменія, 4 – Сан-Марино, 5 – Македонія, 6 – Україна, 7 – Білорусь, 8 – Молдова, 9 – Грузія, 10 – Нідерланди, 11 – Мальта, 12 – Росія.

Після представлення номерів, поки тривало голосування, перед глядачами виступали співачка Злата Огнєвіч, переможниця минулорічного «Євробачення» Емілі де Форест та переможниця дитячого «Євробачення-2012» Анастасія Петрик.

Під час оголошення оцінок всі конкурсні вийшли на сцену. Спочатку лідирувала Росія. Та в результаті вона опинилася на 4 місці. Гайя Каучі з піснею «The Start» набрала 130 балів. Софія Тарасова з піснею «We are one» – 121 бал. Пісню Іллі Волкова «Пой со мною» оцінили у 108 балів.

Представниця Мальти перемогла заслужено, у неї чудовий голос, на сцені Гайя поводилася дуже впевнено, – зазначали глядачі і фахівці.

СПАСИБІ, «СМЕРІЧКО»!

Нещодавно до нашої школи завітав народний фольклорний колектив «Смерічка» Судацького будинку культури. Керівником цього колективу є Софія Григорівна Мисів.

Гостей зустрічали піснею «Ласкаво просимо» і хлібом-сіллю, який піднесли на рушнику учні 1-А класу з українською мовою навчання Катя Ігнатьєва та Володя Єлісеєв.

З перших хвилин стало зрозуміло, що концертна програма буде надзвичайно цікавою. Дуже професійно (за оцінкою дорослих!) свято вела Галина Дибач, музичний супровід забезпечував звукооператор Жан Батурин.

Концерт був приурочений до Дня української писемності та мови. Так, мова – це характер, духовна мудрість, яка передає від покоління до покоління культуру народу, його історію... І ми це почули зі

слів, відчули з інтонацій. Марійка Кашлюк дуже мелодійно читала вірш «Любіть Україну» В. Сосюри. Сумно і з болем звучала у виконанні Софії Григорівни Мисів «Наймичка» Т. Шевченка.

Славний український народ і своїми піснями, бо пісня – це душа народу, його віра, надія, любов, його сум і тривога. Пісні у чудовому виконанні колективу «Смерічка» були сумними і веселими, серйозними та жартівливими. Немало було переспівано відомих пісень, причому дуже гарно і трепетно, бо ж і зал підспівував. Було приємною несподіванкою почути пісню «Леся і море», бо для багатьох із нас вона звучала вперше.

Із великом захопленням глядачі дивились уривки з творів українських митців: з драми-феєрією «Лісова пісня» Лесі Українки та повісті «Захар Беркут» Івана Franka у виконанні Ярослава Волочаєва, Кате-

рини Кулькової, Ігоря Осадчука, Олексія Рогожина, Святослава Мисіва.

А яке ж свято без жартівливого слова? Діалог двох кумів, сценка «У бібліотеці» вкотре показали, що вміють українці влучно висміювати ліноші, грубість, безпорадність та інші людські вади.

Свято вдалось. Згадуються слова Батька українського народу – Тараса Григоровича Шевченка:

*Наша дума, наша пісня
Не вмре, не загине...
Ось де, люде, наша слава,
Слава України!*

Ми щиро вдячні фольклорному колективу «Смерічка» за такий прекрасний подарунок напередодні святкування 150-літнього ювілею нашої Грушівської (Салинської) школи, який відзначатиметься 20 грудня цього року.

Від імені жителів села, учнів та працівників школи – Дарина ЗБРИЦЬКА, учениця 8-А класу Грушівської ЗОШ, м. Судак

РАДІСТЬ ТВОРЧОСТІ

Одним із пріоритетних напрямків реформування загальної середньої освіти в Україні є запровадження диференційованого навчання, яке дозволяє якнайповніше врахувати індивідуальні особливості учнів, підвищити їхній інтерес до навчання, розвинути творчі здібності. Сучасне суспільство активно використовує останні досягнення науки й техніки, висуває все зростаючі вимоги до творчого потенціалу своїх членів.

Уроки трудового навчання відображають тенденції часу, наповнюються новим змістом. Приблизно 75% навчального часу відводиться на практичну роботу учнів. Сучасні засоби навчання дозволяють підтримувати інтерес до предмета і надають можливість для всебічного розвитку.

Доступ до різноманітних джерел інформації підвищив пізнавальну активність і самостійність учнів. Напрочудовані інноваційні технології сприяють ефективному вирішенню навчальних завдань. Диференційний підхід є основним шляхом здіснення індивідуалізації на уроках трудового навчання.

Учителі широко використовують методи проектів, які дозволяють установити міжні зв'язки між теоретичними знаннями і практикою діяльності. Вони допомагають виконати найскладніші завдання та знайти оптимальні способи їхнього вирішення.

Право вибору проєкту залишається за учнями. У Михайлівській загальноосвітній школі І-ІІІ ступенів освоєні різноманітні технології: виготовлення м'якої іграшки,

народної ляльки, оздоблення виробів вишивкою та аплікацією. Учні знайомі з технологією обробки одягу бісером, можуть плести макраме, працювати в техніці канаші. Добре в'яжуть гачком і спицями, займаються лозоплетінням. На факультативних заняттях освоюють модульне оригамі та ізонітку.

Проектна діяльність заходить кожного учня в активний пізнавальний процес, творчо розвиває і при цьому формує в них національні цінності. Під час виконання проекту «Технологія виготовлення народної ляльки» школярі вивчають сюжети й мотиви української народної вишивки, знайомляться з символікою традиційного народного костюма. Заняття супроводжуються показом відеоматеріалу про народні свята та звичаї. На уроках звичаї українські пісні у виконанні майстрів мистецтва, учні мають можливість не лише слухати їх, але й співати при виготовленні виробів. Такі методи роб-

ять уроки яскравими та цікавими.

За рахунок підвищення уваги до уроків трудового навчання зросли прагнення учнів і, як наслідок, — обсяг і якість виконуваних робіт. Хлопці й дівчата навчаються одночасно за єдину програму. Між ними встановлюються тісні контакти, вони відчувають радість співтворчості й бажання зробити роботу неповторною.

У нашій школі щорічно проводиться тиждень трудового навчання, в якому беруть участь усі класи. У рамках тижня організовуються виставки дитячої творчості, творчі звіти гуртка «Чарівна голка», конкурсні програми «Ну ж, бо, дівчата!», «Господар і господарочка», «Умілі руки не знають скучи». Кращі школярі беруть участь у районних та республіканських олімпіадах з трудового навчання, посідають призові місця. У 2004 році гуртківці стали переможцями конкурсу «Дотик до витоків», у 2013 році — в республіканській

програмі «Крим у моєму серці» в номінації «Вернісаж талантів».

На торткових заняттях юні таланти виготовляють українські національні костюми, в яких виступають шкільні артисти на концертах, фестивалях, оглядах художньої самодіяльності.

Гарні трудові навички, отримані на уроках, допомагають випускникам після закінчення школи адаптуватися в нових умовах, прикрашають життя дотиком до творчості. Випускники чудово шиють, виготовляють різні вироби, вишивання, стають зразковими господарями й господарями, вчаться вести домашнє господарство та слідкувати за порядком на присадибній ділянці, чому сприяють технології природного землеробства та вирощування рослин. Михайлівська загальноосвітня

школа часто посідає призові місця в номінації «Шкільний двір» перед початком навчального року.

Уроки трудового навчання — це уроки майстерності, виховання волі й характерів. Вони допомагають виявити,

розкрити таланти, зробити життя цікавим і захоплюючим.

Есма КУРСЕЙТОВА,
учитель трудового навчання
Михайлівської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів
Сакський район, АР Крим

ПРИЙШЛИ ПОДІВИТИСЯ, ЩО ТАКЕ АРМІЯ

У Сімферопольській окремій береговій артилерійській групі військ берегової оборони Військово-Морських Сил Збройних Сил України відбувся черговий захід з військово-патріотичного виховання молоді, присвячений 22-й річниці Дня Збройних Сил України. Близько 600 учнів з 55 шкіл, професійно-технічних училищ та ліцеїв міста Сімферополя та Сімферопольського району відвідали Сімферопольську окрему берегову артилерійську групу військ берегової оборони Військово-Морських Сил Збройних Сил України. Цей захід провели у рамках «Місіонера військово-патріотичної роботи» на честь Дня Збройних Сил України спільно з Сімферопольською міською організацією сприяння обороні України для ознайомлення молоді з сьогоденням українського війська.

Учні подивились озброєння, техніку, умови розташування, навчання і відпочинку берегових артилеристів та поспілкувались з військовими, що проходять тут службу. Артилеристи із задоволенням розповідали про свою зброю, її характеристики та частину, де вони служать. Для молоді також провели екскурсію музею 126 Горловської дівіці Червонопрапорної ордена Суворова другого ступеня дивізії, який дислокується у клубі частини.

Гости оглянули експозиції, присвячені подіям Першої світової та Великої Вітчизняної воєн, логічно завершенні великою діорамою «Штурм міста Армянськ», та залівний комплекс, присвячений війні у Республіці Афганістан та локальним конфліктам на території інших

держав. Особливу зацікавленість, як завжди, викликали зразки зброї різних часів, предмети спорядження. Офіцер відділення з виховної роботи окремої артилерійської групи старший лейтенант Каміла Грабова, яка проводила екскурсію музеєм, зазначила: «Такі заходи мають великий виховний вплив на молодь, адже подібних унікальних експозицій, присвячених одразу усім масштабним збройним конфліктам за участі українців, немає у жодному військовому музеї, це дає змогу наглядно розповісти, яке це страшне явище — ВІЙНА».

Окрасою заходу стала демонстрація відеороліків заступником командира з виховної роботи реактивного артилерійського дивізіону, майором Вадимом Мар'їним, які

яскраво проілюстрували історію і сьогодення частини та наочно показали бойові можливості берегових артилеристів.

Голова Сімферопольської міської організації сприяння обороні України, полковник у відставці Олександр Нікітін розповів: «Сьогоднішньому заходу передувала велика робота. У рамках місячника з учнями спілкувались нинішні та колишні військові, вивчались закони України, що регламентують оборонну діяльність, проводились різноманітні вікторини. Нешодівно завершилась першість зі стрільби з пневматичної зброї, в якій взяло участь 176 школярів, по 4 країх стрілки від кожного навчального закладу. Молодь охоче бере участь у цих заходах, особливу зацікавленість, як не дивно, виявляють дівчата, а не хлопці».

Своїми враженнями поділились й безпосередні учасники цього свята, учні середньої школи № 35 Олександра Віроузуб та Ольга Гавриленко: «Нам було дуже цікаво подивитися, що таке військова частина, як хлопці служать, яка в них зброя. Ми побачили, що армія справді спроможна нас захистити. Дуже хотілося б побувати на справжніх бойових стрільбах». Хлопці виявилися більш стриманими у своїх враженнях, але й вони відзначили, що цей захід дещо зламав стереотипи про армію, які існують з розповідей старших товаришів — колишніх військовослужбовців строкової служби.

Як підкреслив командир Сімферопольської окремої берегової артилерійської групи полковник Дмитро Козаченко, «цей захід є невід'ємною складовою військово-патріотичного виховання молоді. З урахуванням того, що армія зараз комплектується виключно військовослужбовцями за контрактом, це дає змогу молоді ознайомитись з життям війська і умовами служби та потім прийняти виважене рішення щодо вибору майбутньої професії».

Олексій МАЗЕПА

м. Сімферополь

ПІСЕННИЙ ПОТЕНЦІАЛ СЛАВЕТНОЇ ЗОЛОТОСЛІВНИЦІ

У 60-70 роках XIX ст. увесь літературний світ Росії, України (тоді Малоросії), Європи був захоплений розповідями із народного по-буту Марка Вовчка. Спочатку й не згадувалися, що під чоловічим ім'ям ховається псевдонім молодої письменниці Марії Вілінської, в заміжжі Маркович. Її твори друкувалися в журналі «Основа» (В. Білозерський), альманасі «Хата» (П. Куліш), у журналах «Современник» (М. Добролюбов), «Отечественные записки» (М. Салтиков-Щедрін) та багатьох інших, а також в європейських журналах, на європейські мови перекладені.

Збереглося чимало свідчень про сильний чудодійний вплив літературних сюжетів Марка Вовчка, її виразових мовних засобів на прогресивну молодь, на усі верстви суспільства, на видатних європейських письменників того часу.

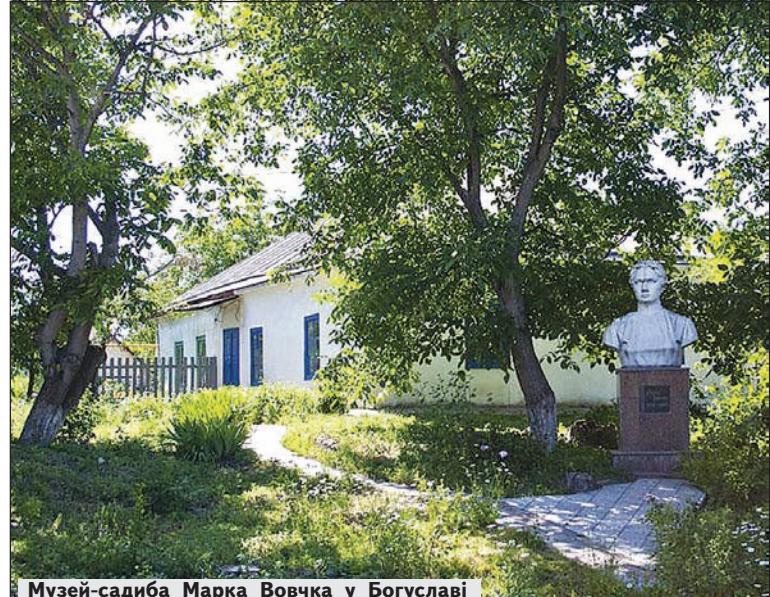
М. Драгоманов, І. Тургенев, М. Чернишевський, М. Добролюбов, О. Герцен, Д. Писарев, І. Аксаков, Н. Лесков, Пр. Меріме, П. Куліш, В. Доманицький та інші пишуть захоплені рецензії в різний пресі про особисте враження від прочитаних творів.

Сам Т. Шевченко в захопленні стверджував, що українська мова Маркович є для нього істинною красою і написав їй дві поетичні посвяти зі зверненням до неї:

«Моя ти зоренка святая!

Моя ти сило молодая!»

А сама вона пише до чоловіка О. Марковича в Чернігів із Парижа:

Музей-садиба Марка Вовчка у Богуславі

«...Богдана (син 10 р.) уявсь читати «Кармелюка», «Галю», аж не дихав. До пізня читав... Поклала спати... Другого дня скочив і зараз знову до «Галі» та й не одірвався, навіть кофе не пив, аж скінчив читати, похвалив мене, а самий задумавсь-замисливсь...»

Звідки походить така чудодійна сила народних оповідань Марковички? Чим пояснюється все загальне захоплення її творами? Чому вони так чають?

Дворянка російського походження, вихована у дворянському середовищі, начитана дворянської літератури упереміж із високими ідеями, відкрито заявила протест своєму дворянському оточенню, яке готовувало їй пишне заміжжя із багатим поміщиком, власником розкішного маєтку та чудового англійського парку, тисячі душ кріпаків.

Іого покохала молоденка великоросійська красуня із пишною русою косою? Засланого в Орел політичного українця Опанаса Марковича, у якого в кишенах від безгрешів'я вітер гуляв!

Зате він знав і співав українські пісні, збирав українські думи, прислів'я, різний фольклор, історичну бувальщину. Будучи самозреченено закоханим в історичну старовину, Опанас і свою дружину прилучив і закохав в Україну.

Молода пара переїхала із російського Орла на Україну спочатку в село Сорокошичі на Остерщині (побережжя Десни) до брата Марковича — лісничого.

Отут почалося перевтілення душі молодої великоросійки, її друге народження. За висловом П. Куліша, «...московка преобразилася в українку...». Ходили разом в села помежи люди. Прислухалася, придивлялася, вникала, запам'ятовувала, збирала, записувала, вивчала українську мову, вдосконалювалася, уклала для себе словник української мови, який мріяла колись видати.

Під впливом почутих переказів, легенд, пісень, історії української, Хмельниччини, Гайдамаччини, Запорожжя, Гетьманщини і т. д. Марковичка захопилася краєм, «де одна пісня тече широким Дніпром, а друга — Десною злоторогою...».

Оце захоплення переплавилося у її душі, спричинилося до літературної творчості. Та пісenna потуга десь із глибини просилася назовні.

Співала сама собі і малому Богданові колоскові, декламувала присутнім уголос, як тоді було прийнято. Сама співала і персонажі її співають: «Грицько — парубок, як орел! Як заспіває, було, Нечая, то, здається, от-от козаки вийдуть!» («Чумак»).

«Козацький січовик-бандурист як заспівав: «Ta немає в світі гірш нікому, як бурлаци молодо-о-му. Гей-гей!», то аж чайка у комішах кигнукнула з подиву. («Маруся»).

В Немирові, де Опанас Васильович працював учителем географії в гімназії, учителі поставили музичним п'есу «Наталка-Полтавка». Марія Олександровна (так її звали) допомагала чоловікові скомпонувати музику за мотивами народних пісень, добирала відповідні народні костюми, допомагала виконавцям у дикції, в інтонаціях. За співчлення очевидців і рецензії в журналі «Основа», постановка п'еси була направчoud вдало завдяки режисурі Марії Олександровні.

В січні 1859 року вона познайомилася у Петербурзі з Шевченком: декламувала уголос свої твори, співала сама народних пісень, а разом із названим батьком співала «Зіроньку». У себе в помешканні влаштовувала літературні вечори, сама співала і читала уголос свою прозу прекрасну.

Пізніше в листі з-за кордону писала Тараса Григоровича: «Що маєте? Чи співаете свою улюблену «Зіроньку»?».

У Гейдельберзі читала уголос свої оповідання по черзі із Опанасом Васильовичем, який затівав суперечки, що Марко Вовчок повинна писати тільки українською мовою,

«Книга про Матір» («Криниця»), 2003.

Упорядник антології Володимир Чуйко, відомий український поет і критик, та видавництво «Криниця» створили книгу, в якій перед усім світом явлено неповторне багатство українського народу, гуманістичні основи нації, що мають загальнолюдське значення. «Книга про Батька», безперечно, відіграє позитивну роль в утвердженні кращих культурних традицій як українців, так і всіх народів, які живуть в Україні, служитиме зміцненню Української держави. Вона призначена для широкого кола читачів.

* * *

Майданович Т. В. Охоронниця Слова. Казки і казкові історії. Для старшого дошкільного і молодшого шкільного віку. Ілюстрації художниці Іванни Гереги. — К.: Криниця, 2013. — 280 с.

Казкові пригоди в цій книжці тісно пов'язані з реальним життям, із юденними турботами і радощами дітей та дорослих, із їхніми сердечними бажаннями. Казки вчать берегти рідину природу, шанувати народні звичаї, рости працьовитими і справедливими. А головне, — бути відповідальними

до 180-річчя Марка Вовчка

а Марія Олександровна, не погоджуючись із такою обмеженістю, тут-таки писала «Червонного короля» російською.

Згадує сучасниця, подруга Ю. Єшевська: «В Ахені ми з чоловіком слухали в її виконанні українські народні пісні. Вона знала їх багато і прекрасно співала своїм приемним контратою у нас в будинку без будь-якого акомпанемента, як-от «Ой, мій таточку, випий чарочку!», «Ой ти, коте, не гуди!», «Ой не ходи, Грицю» та ін. Ці пісні згодом увійшли до її збірника «Двісті українських пісень».

1864 р. Марія Олександровна пише до Єшевських:

«...Я встретила одного композитора, который с моего голоса положил на ноты две тысячи украинских песен. Нашёлся один издаватель, который хочет издать их на свой счёт, если найдутся подписчики. Когда я пою «Чом, чом чорнобров» или «Ніхто не винен — сама я», то вспоминаю о вас, об Ахене. Я рада изданию — живит оно меня. Все две тысячи уже положены на музыку. Я пела ему целые утра две недели от 11 до 4 часов. Двадцать песен иногда удавалось положить. Он — это г. Мертке, композитор, приехал нарочно из Швейцарии за песнями, пробыв здесь две недели...».

1866 року в Парижі Марія Олександровна заходилася видавати збірник «Двісті українських пісень». Вісім зошитів по 25 пісень. «Пісні зібрані на Україні поміж людьми. У ноти завів Едуард Мертке. Власність і видання Ріхтер Бідерман. Лейпциг...».

В ті часи за кордоном легше було працювати на українську культуру,

ніж в самій Україні. Із представлених письменницю до друку восьми випусків збірника вийшов тільки перший. Він містив 25 пісень. Видання припинилося через матеріальні нестачі, через брак підписантів.

Авторська передмова свідчить, як ретельно ставилася письменниця до своєї пісенної роботи, до текстів.

«...Якщо широ та не боячись казати, то краще над українськими пісень нема у всьому світі великому!.. Одна тече Дніпром синім, друга — Десною Злотоберегою, а третя — якоюсь невідомою річкою леліє тихенько або озером прозорим плеще в бережжя травистії...»

З 1867 р. після смерті чоловіка Марія Олександровна жила в Петербурзі і на Україні. Якось у Києві зайдла вона до редакції журналу «Київська старовина» і захопила усіх вищукано усною українською мовою та дикційною вимовою.

Про сумну долю автографа писав 1926 р. М. Д. Лобач-Жученко — другий її чоловік: «...У 900-х роках ці зошитів, в яких було 175 неопублікованих пісень, Марія Олександровна взяла в одну оправу для крашого збереження. Після її смерті (1907) пісні в оправі забрав Б. О. Маркович (син), який жив у Петербурзі. Маючи намір видати «Збірник», повністю викінчений авторкою, Б. О. Маркович хотів заручитися думкою компетентного знавця, тому попросив композитора Вл. Зарембу переглянути пісні. На численні прохання Б. О. Марковича повернути автограф, навіть погрози судом, Вл. Заремба не відповідав. Останнього листа з приводу цієї сумної історії Б. О. Маркович надіслав М. Д. Лобач-Жученку 1910 р.».

Автограф до цього часу не знайдений.

Багато-багато писала Марковичка про людські заздрощі, наприклад, «Тюлеві баба», «Тіплое гніздышко», «Лихий чоловік», «Чари», «Свекруха», «Сестра» та ін.

Не всі твори Марковички соціально загострені, цей аспект дуже добре дослідили радянські літературознавці. А заздрощі бувають не тільки серед поміщиків-кріпосників. Про цю сторону людського характеру критики замовчують.

Багато творів Марковички надаються для усного мистецького виконання. Їх треба читати уголос! Отож проявляється пісенність Золотослівниці.

Мирослава ЗАЙКО

(Використано передмови і примітки до видань Марка Вовчка А. Погрібного, Н. Крутікової)

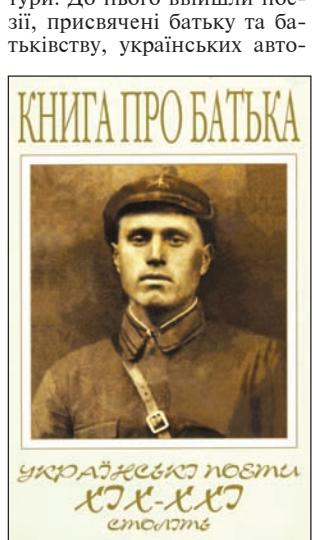
ЗАПРОШУЄМО ДО «СВІТЛИЧНОЇ КНИГАРНІ!

Павло Глазовий. «Веселі гуморески», «Школяркам. Гуморески, баєчки», «Дорослі гуморески», «Архетипи».

«Архетипи» є третьою книгою в серії, що має охопити багатогранну творчість талановитого Українського, з великою букви, поета-гумориста Павла Прокоповича Глазового. До збірки увійшли гумористичні, сатиричні, а часом дуже сумні й серйозні твори, що охоплюють сучасне політичне, суспільне та культурне життя України. Зокрема, автор добре висвітлив проблеми у стосунках «аборигенів»-українців з окремими представниками нацменшин. Книга включає в себе в основному доробок останнього періоду творчості автора, серце якого перестало битися в 2004 році. Практично до останнього дня він налагався писати про злобденні будні України, що відчувається в кожному рядку його творів.

Ці та інші книги можна замовити з допомогою «Кримської світлиці».

Конт. тел. (099) 966-66-50

Книга про Батька. Українські поети ХХ-ХХІ століття: антологія / Упорядкування та передмова В. Л. Чуйка. — К.: Криниця, 2013. — 352 с.

Антологія української поезії «Книга про Батька» видається в Україні вперше. Це видання унікальне в історії української і світової літератури. До нього ввійшли поезії, присвячені батьку та батьківству, українських авто-

абетки і найважливіші слова, складені з них, у книжці придатні, захоплюючі. ...Неповторне емоційне враження від знайомства із цією книгою доповнюють витончено-ніжні коловортою ілюстрації молодої художниці Іванни Гереги. Вони роблять видимим яскравий духовний світ радісної Любові і Краси, в яких ми потрапляємо на казкових стежках Тетяни Майданович. (*Із передмови Леоніда Андрієвського «На казкових стежках Тетяни Майданович»).

Тел./факс: 8 (044) 515-76-91; 548-10-19; 545-10-06

E-mail: krynytsia@ukrlink.net

Однією з найтрагічніших сторінок у «радянській» історії українського народу є свідоме нищення більшовиками та їхніми по-плічниками його найбільш національно свідомі та працьовиті частини на беззраїх просторах Советської імперії.

Цілком зрозуміло, що нечисленна на партія більшовиків утримувати свою владу без насильства була неспроможною⁽¹⁾. Оскільки ж бажаючих погодиться з примарними перевагами нового (назованого «соціалістичним») ладу в Україні — як і на інших теренах колишньої Російської імперії — було не великою багато, нова влада заходилася переконувати «нерозумних» методом, обов'язковим атрибутом якого є мережа концетраційних таборів та інших закладів «виховання». Концтабори, так звані «табори примусової праці», були закладені відповідними декретами ВЦВК від 15 січня та 17 травня 1919 року. Вони мали створюватися в кожній губернії, проте важливих політичних в'язнів чекали Соловецькі табори, що постали на одніменних островах у Білому морі. Вони виникли 1920 року. 1920–1923 роки — час створення концтаборів на Печорі (переважно лісорозробки) та на золоторозробках Сибіру. У наступні роки триває формування мережі подібних закладів.

Спершу — у 1920–1923 роках — до цих місць ув'язнення з українців заслано головним чином учасників визвольних змагань, членів численних повстанських загонів. Зокрема, у концтаборі Кожухів (поблизу Москви) навесні 1920 року вивезено майже 250 старшин та стрільців УГА, серед них генералів Микитку та Ціріца. На початку липня того ж року 217 старшин з цього табору відправлено в напрямку до Архангельська, де усі воїни загинули безвісти. До концтаборів тоді ж потрапила й значна частина махновців, Батька яких більшовики поцінували орденом Червоного Прапора за № 4.

На початку жовтня 1923 року Голова Верховного суду УСРР Буздалін у листі до ВУЦВК писав (мову та стиль оригіналу збережено — *I. В.*): «Полагаю необхідними війти в Союзний ВЦІК на предмет издания закона или циркуляра в общесоюзном масштабе, коими суду предоставлялось бы право в случаях, когда суд найдет это целесообразным, вынесенное им наказание — расстрел — заменять высылкой на острова Новой Земли.

Імея в виду, что максимальный срок наказания в виде лишения свободы предусмотрен действующими уголовными Кодексами УССР и РСФСР лишь в 10 лет и считаясь с тем, что колонизационные перспективы требуют, несомненно, большего срока пребывания в ссылке, полагаю необходимым в указанных выше случаях предоставить суду право определять этот срок до 20-ти лет.

Список літератури та документів, на які посилається автор, буде опублікований з останньою подачею статті.

Надо думати, что замена расстрела рассматриваемой высылкой на острова Новой Земли ныне вполне целесообразна, ибо, в частности, на Украине выносится значительное число приговоров с расстрелом, вследствие сильно развитого бандитизма всех видов и, что необходимо отметить, по преимуществу лицам, осужденные за такие преступления, находятся в наиболее работоспособном возрасте от 18 до 30 лет.

Эти лица, будучи взятыми в расстрел на срок до 20 лет на острова Новой Земли, несомненно успешно колонизируют такие»⁽²⁾.

**Igor
ВИННИЧЕНКО**

ПРИМУСОВЕ ПЕРЕСЕЛЕННЯ: 1920-ті — ПОЧАТОК 1950-Х РОКІВ

Про деякі чинники зазначеного у наведеному листі «сильно розвинутого бандитизму» дають уявлення зведення оргвідділів НКВС. Зокрема, в одному з них (від 20.06.1922 року) повідомляється про становище в Кременчуцькій губернії (стиль та мову оригіналу збережено — *I. В.*): «Золотоношский уезд — на почве голода настроение населения по прежнему неудовлетворительное. Настроение служащих в связи с денежным кризисом подавленное. Чигиринский уезд — настроение населения подавленное в связи с незаконными действиями расположенных в уезде воинских частей. Черкасский уезд — недовольство крестьян усиливается поведением частей, ведущих борьбу с бандитизмом.

Кременчукский уезд — отношение населения к Советской власти несочувственное. Оно (население — *I. В.*) разбивается на 2 лагеря: один обнимает собой изголодавшихся людей, истомившихся в погоне за хлебом, другой — сътых кулаков, агитирующих против всяких повинностей и налогов».

Роз'яснення «незаконних дій» військових частин знаходимо у зведенні оргвідділу адміноргануправління НКВС від 29 серпня 1922 року (орфографію та стилістику збережено — *I. В.*): «В некоторых уездах наблюдается недовольство населения воинскими частями, производящими самовольные реквизиции».

Про «законність» тогочасних карничих та політичних справ можна говорити, зрозуміло, лише умовно, оскільки беззаконня освічувалось вищим керівництвом. Про це свідчить, зокрема, постанова ВУЦВК від 20.03.1923 року, згідно з одним із параграфів якої «секретний співробітник ДПУ при слуханні справи, ним розкритої, викликається до суду як свідок лише за згоди ДПУ».

В середині 1920-х років до концтаборів засilaють «непманіїв», священиків УАПЦ, членів підпільних молодіжних організацій. Зокрема, з 1922 до 1926 року ДПУ заарештувало й висило 85 молодих меншовиків. У 1925 р. у Соловецький табір заслано чотирьох членів харківської «Бойової групи Ленінської комуністичної Спілки молоді»⁽³⁾.

1928 року почалося добре сплановане та організоване переселення УАПЦ, найчисленнішої на той час (на кінець 1926 року нараховувала 2 800 парафій, 10 657 священиків, 35 епископів). Більша частина священнослужителів була арештована, тортурована й заслана. Зокрема, Митрополит Київський і всієї України (1921–1927 роки) В. Липківський загинув на Соловках, його наступник М. Борецький після арешту 1930 року перевезений до в'язниці в Ярославль, з 1933 року він — на Соловецьких островах, а помер у Ленінграді. Митрополит Харківський і всієї України (1930–1936 роки) І. Павловський загинув у Казахстані, куди його

заклавши відтоді поза межами України. На кінець 1920-х припадає початок знищення найзаможнішої верстви українського селянства, названого владою «куркулями». І цілком слушно видається теза дослідника Голодомору в Україні Р. Конквеста про те, що «розгром куркулів частково був проведений заради того, щоб обезглавити селянство і таким чином ослабити його опір введенню нового порядку». Зайвим у цій фразі називемо лише одне слово «частково».

У зв'язку з потребою збільшити

експорт сільгospродукції (яку могли дати, ясна річ, лише високо-кі», що виступали проти колективізації, підлягали виселенню у північні та віддалені райони СРСР, а саме у «Північний край, Сибір, Урал та Казахстан».

Для вирішення питань та координації ходів, пов'язаних з розкуркулюванням, 23 січня 1930 року створено комісію у складі «Косюра (голова), Балицького (голова Українського ДПУ — *I. В.*), Порайка, Демченка, Постишева». На засіданні Політбюро ЦК КП(б)У 8 лютого того ж року було ухвалено: «*(а)* затвердити розверстку по округах на заслання у віддалені райони країни; *(б)* вважати за необхідне закінчити... всю цю операцію до 15 травня».

Уже 27 лютого заступник Голови ДПУ УСРР Карлсон повідомляє про 10 єшелонів з 17 294 розкуркуленими (з них чоловіків — 6 256, жінок — 5 718, дітей — 5 320), що через станцію Бахмач «пройшли на територію РРФСР».

У наступному повідомленні — від 09.03.1930 року — цей депутат повідомляє про закінчення розкуркулювання в 11 округах (*табл. I*), з яких за межі України було вивезено

Таблиця 1.
Виселення розкуркулених з округ УСРР станом на 9.03.1930 р.

Округа	Виселено	
	родин	осіб
Одеська	1293	5561
Миколаївська	1055	4610
Херсонська	1134	5683
Криворізька	1163	5747
Зінов'ївська	1912	7949
Тульчинська	126	447
Шевченківська	1430	6197
Харківська	1026	5158
Дніпропетровська	743	3544
Мелітопольська	973	4914
Запорізька	519	2850
РАЗОМ	11374	52660

продуктивні куркульські господарства XV з'їзд ВКП(б) (1927 рік) проголосив «наступ на куркуля» хлібозаготівлями та податками.

Наступного року засуджено 33 тисячі куркулів, їхнє майно було повністю або частково конфісковане та розпродане. З 1927 до 1929 року частка куркульських господарств (із загального числа селянських господарств) зменшилась з 3,8 до 1,4 відсотка.

На засіданні Політбюро ЦК КП(б)У 5 липня 1929 року ухвалено рішення: «Складти список на куркульсько-поміщицькі господарства, що активно виступали проти наших міроприміств в царині хлібозаготівель, на вислання за межі України». Того ж року, за повідомленнями ДПУ УСРР, із заарештованих 8 139 куркулів було запроторено до концтаборів та вислано 1 103 осіб⁽⁵⁾.

Офіційна вказівка про розкуркулювання надійшла лише 30 січня 1930 року, коли Політбюро ЦК ВКП(б) схвалило і направило місцевим парторганам Постанову «Про заходи по викорінюванню куркульських господарств в районах суцільної колективізації». Згідно з нею куркулі та «напівпоміщи

но, за неповними підрахунками, від 35 до 40 тисяч осіб.

Цілком слушно є думка деяких дослідників цього періоду про те, що 1930 року Україна стояла «на порозі» громадянської війни. Про це свідчать численні повідомлення з місць. Зокрема, у «Спеціальному зведенні про активні антирадянські пропаганди та розкуркулювання на Україні (за даними на 9 березня 1930 року)» зазначалось (мову та стиль оригіналу збережено — *I. В.*):

«Всого охвачено масовими виселеннями 16 округів:

1. Шепетівський
2. Бердичевський
3. Сумський
4. Проскурівський
5. Дніпропетровський
6. Изюмський
7. Тульчинський
8. Волинський
9. Белоцерківський
10. Каменський
11. Могилівський
12. Кременчукський
13. Полтавський
14. Винницький
15. Сталінський
16. А.М.С.Р.

(Продовження буде)

димир Ярема (Дмитрій), патріарх Київський і всієї України Української автокефальної православної церкви.

1925 р. — Святійший Патріарх Київський і всієї Русії Володимир (у миру Василь Романюк) — український православний релігійний діяч, богослов.

10

День прав людини.
Народилася:

1833 р. — Марко Вовчок (Марія Вілінська), українська письменниця. Була знайома з Т. Шевченком, П. Кулішем, М. Костомаровим, І. Тургеневим, Жулем Верном. Її твори мали антикрізисні спрямування. Також описувала історичне минуле України.

Помер:

1986 р. — Володимир Верменич, український композитор, хоровий диригент.

УКРАЇНСЬКИЙ КАЛЕНДАР

ГРУДЕНЬ

6

День Збройних Сил України.

Встановлений постановою Верховної Ради України в 1993 році. Це свято відзначається щорічно 6 грудня — в день ухвалення в 1991 році Закону України «Про Збройні Сили України».

1240 р. — Хан Батий узяв Кіїв, вирівнявши місто.

1919 р. — розпочався Перший зимовий похід Армії УНР.

1932 р. — Раднарком України звинуватив куркулів і контролюючі діячів у збройовітів.

Народилися:

1899 р. — Олександр Оглоблин, український історик,

архівіст та політичний діяч,

автор близько 1000 наукових

праць.

1903 р. — Микола Колесса, композитор, диригент, педагог, патріарх української діригентської школи.

ТРЕБА МЕНІ ДОХТОРИКА...

Його родовід бере свій початок на лемківських землях у селі Бонарівка, яке належить зараз до Польщі. Акурат звідти його родину після війни було депортовано до Радянської України.

— Мої батьки мали зібратися за одну годину разом з маленькими дітками — моїми двома старшими братами. Що змогли вхопити з собою — то і було їхнім маєтком. Привезли їх до Коломиї поїздом, а там сказали шукати в селах таку хату, з якої поляки переїхали до Польщі. Моєму батькові пощастило знайти таку хатину в селі Станіславівка на Покутті. Стали ми її обживати. Там народився ще один мій брат і я, — згадує з болем у серці Андрій Афтанович Лиско.

Та родинне застія тривало недовго. Афтанія Лиска заарештували і відправили на десять років на вічну мерзлоту піднімати промисловість матушки Росії, мовляв, збирати продукти для Української повстанської армії. Юстина Лиско залишилась вагітною одна з трьома синочками. Через півроку після арешту Афтанія Лиска — 3 грудня 1948 року — народився синочок Андрійко. Юстина доглядала немовля і тяжко працювала в сільськогосподарській артілі імені Хрушцова, що знаходилась в селі Станіславівка Коршівського району Станіславської області. Виконувала різні роботи: різала січку, сіяла міндобриво та попіл, садила картоплю, жала жито, стелила, збирала, тріпала, молотила льон, сортувала волокно. Діти допомагали.

— Три гектари льону повинна була вибрати мати, — мовить Андрій Афтанович. — Я допомагав, руки терпли, мерехтіло в очах. Неймовірно тяжка була праця.

А перегода Андрій Афтанович показує мамині трудові книжки, які збереглися, наче видані вчора. У них і зафіксовано мамині трудодні.

І так в пам'яті зринають його дитячі та юнацькі літа. Андрій Афтанович Лиско закінчив Сідлиценську восьмирічну школу, а згодом і Коломийське фармацевтичне училище. Не оминула його і служба в армії, звідки повернувся змужнілим. Служив у секретних військах протиповітряної оборони в Підмосков'ї і при демобілізації розпісався, що не видасть військової таємниці.

В армії юнак був фельдшером — начальником аптеки військової частини. Тож не випадково, що після демобілізації Андрій Афтанович розпочинав свою трудову біографію в аптеках Яремчі, Ворохти та села Парище Надвірнянського району. Та часто-густо до нього зверталися селяни не лише за ліками, а й просили сказати, чим лікувати ту чи іншу недугу. Андрій Афтанович побачив, що йому бракує знань і навичок, тож вирішив вступити на навчання до Івано-Франківського медичного інституту, який закінчив з відзнакою.

Тяжко було подолати труднощі і насамперед безгрошів'я, позаяк мати мала мізерну

зарплатню в колгоспі, а батько був на пенсії (отримував щомісячно по 7 рублів 90 копійок) і не вітав намір сина вчитися: треба було працювати і заробляти гроші на прожиття. Але коли син вивчився, то й тато втішався, бо вже мав свого сімейного лікаря.

Помимо навчання Андрій Лиско займався в різних гуртках і науковою роботою та досліджував середню тривалість життя населення Станіслава в період, коли це місто перебувало під Австро-Угорщиною, Польщою та Радянським Союзом. Протягом трьох років дослідив майже тисячу записів про померлих. На науковій конференції ця робота здобула перше місце.

Однак вирішив залишити подальшу наукову роботу, бо вважав, що його праця вкрай необхідна в селі, особливо в сільській глибинці. Таким населеним пунктом і стало село Сіянці Острозького району Рівненської області. Намагався вислухати кожного селянина і допомогти кожному. Навіть у тих питаннях, які не належали до його компетенції. Пригадується такий випадок. Тоді не було дороги до села Сіянці та ще сімох довколишніх. Андрій Лиско разом із учителем О. Ундрієм написали в гумористичний журнал «Перець». Реакція не забарисла. Тодішня влада вирішила прокласти асфальтовану дорогу. Селяни ще й досі згадують Андрія Афтановича добрым словом.

Опісля продовжив А. А. Лиско свою працю заступником головного лікаря Яблунівської районної лікарні на Івано-Франківщині, а вже в 1986 році опинився в Космачі, де в місцевій дільничній лікарні працює й досі. Тут він лікує не тільки жителів Космача, а й сусідніх сіл Шепіт, Брустури, Прокурава, Акришора, Текучка... З роками до лікаря приходив досвід і визнання. Після доктора Давида Вассермана, який працював у Космачі на початку минулого століття, Андрій Лиско у Космачі був визнаний справді народним лікарем. Він залишки згадує епізоди зі свого життя у Космачі:

— У сім'ї Щербанюків, на присілку Медвежому, я отримав виклик до тяжко хворої дитини. Педіатра в Космачі не було роками. Двомісячна дитина була вкрай виснажена, лежала споряджена на столі, в головах горіла свічка, а якася бабуся читала «Псалтир» в очікуванні смерті дитини. Я оглянув малу і звивинув двостороннє запалення легень, набряк легень, коматозний стан та дихальну недостатність III ступеня. Госпіталізувати дитину родичі категорично відмовились. Навіть написали розписку, мовляв, дитина все одно помере. А в лікарні дитині будуть колоти уколи в голову, а як дитина помере, то будуть її розрізати. Тому краще хай сконає вдома...

Та лікар Андрій Лиско не розгубився. Він ввів укол дитині, до складу якого ввійшли продізолін, кордіамін, пецилін в дозах, призначених для дорослої людини. Опісля

запрошався з родичами дитини і пішов до шпиталю. Всю ніч чекав з острахом, що дитина помре. Але звістки не було. Доктор пішов до Щербанюків і повторив свою процедуру. Дитина була в тяжкому стані, але продовжувала жити. Так лікар відвідував майя п'ять днів. Дитина поступово почала одужувати. Тепер хлопець уже закінчив школу, одружився, має вже двох своїх діток і з відчінністю згадує свого рятівника.

Або інший випадок. У хворого зневацька з'явилися болі в животі. Його вже встигли оглянути і фельдшери, і знахарі. Стверджували, що дід «порушився», себто напружив шлунок. В безнадії звернулися родичі до А. А. Лиска. Лікар оглянув хворого і сказав, що потрібне хірургічне втручання, бо у хворого аневризма черевної аорти. Діагноз підтвердили в Косові, однак не захотіли робити операції ні в Косові, ні в Івано-Франківську. І тільки у Львові дідуся прооперували і він продовжував жити аж до 96 років. Професор Ярема зі Львова дивувався, як космацький лікар без жодної діагностичної апаратури зміг безпомилково встановити діагноз 80-річному дідусею.

Були аналогічні випадки і в інших селах. Нагадує настоятель храму Святої Трійці з міста Яремча отець Дмитро Кашевко: «На Різдвяні свята я приїхав з Одеської духовної семінарії додому. Побачив ослаблену, змучену жовтуху матір, яка марила, навіть не вітізванала мене. В Косові її відмовились лікувати, як безнадійну. На щастя, згадав про лікаря А. А. Лиска. Він оглянув маму, призначив лікування, поставив крапельниці і мати одужала. Безмежно вдячний йому за це...».

Або в селі Прокурава серйозно захворів М. О. Пожоджук. Лікувався в реанімації Косівської, а небавом і Коломийського районних лікарень, звідти був виписаний у безвідомному становищі. І тут згадали про лікаря Лиска. Лікар оглянув хворого, призначив лікування і крапельниці, і слабий ще прожив півтора року. Таких прикладів можна наводити безліч. За кожним стоїть чиєсь життя.

Звісно, Андрій Афтанович зараз використовує сучасну медицину, проте не цурається і народної. Він виготовляє чудодійні настойки із гірського чар-зілля, які називає «Карпатський бальзам». В 2004 році навіть за такий бальзам отримав найвищу нагороду. Знає сільський лікар і чимало секретів виготовлення вин із чорниці, чорної смородини, ожини та винограду. Вміє так само чудово консервувати помідори, огірки, солити різні види грибів. Особливо смачними в нього виходять грудзі.

В народі віддавна побутує повір'я, що тільки той не змарнував свого життя, хто побудував дім, посадив сад, зростив дітей — продовжуває роду. А. А. Лиско побудував гарну віллу, посадив сад, виховав двох синів, дочекався вже трьох онуків. Він корис-

Андрій Афтанович Лиско

туються авторитетом і повагою в космачан та горян сусідніх сіл, має численні нагороди. Повсякчас його агітували вступити в комуністичну партію, мовляв, матиме гарну кар'єру, та він не піддався і зберіг свою національну гордість і патріотичні почуття. Обирається членом виконкому Космацької сільської ради, а зараз є членом Ради старійшин Космача.

Коли в Космачі проводилися міжнародні фестивалі «Великден у Космачі», то лікар Андрій Лиско брав активну участь у їхній підготовці, надавав необхідну медичну допомогу учасникам та гостям фестивалів. Він так приживися у Космачі, що сьогодні вже важко уявити Космач без Андрія Лиска. У святкові дні одягається в гуцульську ношу, бере в руки бартку і тоді скидається на славного ватахка опришків Олексу Довбуша.

Коли має вільну хвилину — пише вірші або допис до районної газети. А ще любить мандрувати Космачем, у якому кожна стежина йому ще з юності знайома, ще з того часу, коли гуцулки тут йому наспівували:

Болить мене головочка
Та й межі плечима.

Треба мені дохторика
З сивими очима...

А він крокує Космачем, як своїм рідним селом, і тішиться, що залишив тут про себе добрий спомин. І хоча зараз уже на пенсії — проте продовжує лікувати людей, дарувати їм здоров'я і радість.

Андрій Афтанович Лиско народився в морозну грудневу днину та в своєму серці він завжди несе тепло і доброзичливість. Отож з роси і води Вам, шановний лікарю, на многій літі!

Дмитро ПОЖОДЖУК

с. Космач, Івано-Франківська обл.

УСІ — НА ПЕРЕДПЛАТИЙ РЕФЕРЕНДУМ!

ШАНОВНІ ЗЕМЛЯКИ! УКРАЇНЦІ! ЗАЛИШАЮТЬСЯ ЛІЧЕНИ ДНІ ДО ЗАВЕРШЕННЯ ПЕРЕДПЛАТНОЇ КАМПАНІЇ НА 2014 РІК. «ПРОГОЛОСУЙТЕ» ЗА УКРАЇНСЬКУ ГАЗЕТУ, КНИГУ, ЖУРНАЛ, ЗА УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО, УКРАЇНСЬКУ ПРИСУТНІСТЬ В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ ДЕРЖАВИ! ПЕРЕДПЛАТИТЬ «КРИМСЬКУ СВІТЛИЦІ» — НЕ ЛІШЕ ДЛЯ СЕБЕ — ЗРОБИТЬ ПОДАРУНОК СВОЇЙ ШКОЛІ, БІБLIОТЕЦІ, РІДНИМ, ЗНАЙОМИМ: ЧИМ БІЛЬШЕ В УКРАЇНСЬКОГО ДРУКОВАНОГО СЛОВА БУДЕ ШАНУВАЛЬНИКІВ, ТИМ НАДІЙНІШИМ БУДЕ ЙОГО МАЙБУТНЕ!

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС «КРИМСЬКОЇ СВІТЛИЦІ» — 90269. Вартість передплати: 1 місяць — 9,90 грн.; 3 місяці — 29,10 грн.; 6 місяців — 56,55 грн.; на рік — 111,90 грн. Адреса редакції: 95006, м. Сімферополь, вул. Гагаріна, 5, к. 14. Тел.: (067) 650-14-22, (050) 957-84-40; електронна пошта: kr_svit@meta.ua; Інтернет-сторінка: <http://svitlytsia.crimea.ua>

СІМОМ (!) своїм знайомим передплатає «Кримську світлицю» на весь 2014 рік 85-річний волинянин Іван Григорович Кассала на свою скромну пенсію. Що тут ще скажеш: героям-«світличанам» — слава!

Ф. П-1

Державний комітет зв'язку та інформатизації України

АБОНЕМЕНТ

газету

на журнал

90269

(індекс видання)

«Кримська світлиця»

(найменування видання)

Кількість комплектів

на 200 рік по місяцях

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

поштовий індекс

місто село

область

район

вулиця

прізвище, ініціали

ДОСТАВНА КАРТКА-ДОРУЧЕННЯ

газету